

MRF 2025.121

Østre Landsrets dom af 25. november 2025, 6. afd., sag BS-62688/2023
(Peter Thønnings, Alex Puggaard og Jesper Palmann (kst.))

TDC NET A/S (adv. Søren Christian Christensen) mod Miljø- og Fødevareklagenævnet (adv. Kim Christian Højmark v/adv.fm. Thomas Haugsted, prøve)

Transportministeriet kunne ikke afvise at afgøre en tvist mellem TDC og en kommune efter vejlovens § 133, stk. 2, om betaling for ledningsomlægninger nødvendiggjort af byudviklingsprojekt, da landsretten efter bevisførelsen fandt, at anmodningen om ledningsomlægninger kom fra kommunen som vejmyndighed og ikke var fremsat på vegne af et endnu ikke stiftet arealudviklingsselskab.

Denne sag angik, om Transportministeriet var forpligtet til at realitetsbehandle en betalingstvist i medfør af vejlovens § 133, stk. 2, hvorefter tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab om ledninger i og over vejarreal, jf. §§ 73, 77 og 78, afgøres af transportministeren. Sagen udsprang af byudviklingsprojektet Høje-Taastrup C, der gik ud på at etablere en ny bydel på et område mellem Høje-Taastrup Station og indkøbscentret City2, der hidtil havde været gennemskåret af en stor offentlig vej (Blekinge Boulevard) og derudover bestod af arealer ejet af to private selskaber. Som led i projektet var det nødvendigt at omlægge en række forsyningsledninger i Blekinge Boulevard, herunder nogle teleledninger tilhørende TDC, til et nyt vejforløb nord om projektområdet. I september 2014 indgik Høje-Taastrup Kommune og Rambøll en rammeaftale om teknisk rådgivning og bistand vedr. byudviklingsprojektet, og projekteringen blev igangsat. Sideløbende hermed forhandlede kommunen med de to private grundejere i området om stiftelsen af et arealudviklingsselskab, hvori de omhandlede arealer skulle indskydes, idet selskabet skulle stå for projektets gennemførelse. I februar 2018 indgik de tre parter en partnerskabsaftale om arealudviklingsselskabet, som blev stiftet i april 2018 og fik skøde på arealerne i august 2018. I perioden juni 2016 til juni 2018 afholdte Rambøll en række møder med de ledningsejere, der blev berørt af projektet, for at planlægge ledningsomlægningerne. På flere af møderne deltog der ansatte fra Høje-Taastrup Kommune, som ifølge mødereferaterne havde oplyst om, at kommunen optrådte som repræsentant for arealudviklingsselskabet, indtil dette var blevet stiftet. Da der ikke kunne opnås enighed om, hvem der skulle afholde udgifterne til omlægningen af TDC's ledninger, indklagede TDC i september 2018 Høje-Taastrup Kommune for Transportministeriet under henvisning til vejlovens § 133, stk.

2, idet TDC gjorde gældende, at kommunen var forpligtet til at afholde udgifterne til omlægningen, som ikke var begrundet i formål efter vejloven, men derimod i byudvikling, hvorfor gæstprincipippet i vejlovens § 77, stk. 1, ikke fandt anvendelse. Under sagen for ministeriet bestred kommunen, at der forelå en tvist mellem TDC og kommunen som vejmyndighed, som ministeriet havde hjemmel til at afgøre i medfør af § 133, stk. 2, idet kommunen navnlig henviste til, at anmodningen om ledningsomlægninger ikke stammede fra kommunen, men derimod fra arealudviklingsselskabet, som havde ansvaret for at gennemføre byudviklingsprojektet. Betalingsspørgsmålet skulle derfor ifølge kommunen afklares mellem TDC og dette selskab. I september 2019 afviste Transportministeriet at behandle tvisten, idet ministeriet ikke på det foreliggende grund fandt at kunne tilsidesætte kommunens påstand om, at der ikke var en tvist mellem kommunen som vejmyndighed og TDC som ledningsejer, hvorfor der ikke var hjemmel i vejlovens § 133 til, at ministeriet kunne tage stilling til tvisten. I marts 2021 anlagde TDC sag mod Høje-Taastrup Kommune og arealudviklingsselskabet med principal påstand om, at kommunen skulle afholde omkostningerne til TDC's ledningsomlægninger, subsidiært at omkostningerne skulle afholdes af arealudviklingsselskabet. Ved **MRF 2022.179 Ø** blev søgsmålet afvist for så vidt angik kommunen, idet søgsmålsfristen på 6 måneder i vejlovens § 133, stk. 6, var overskredet i forhold til Transportministeriets afgørelse fra september 2019. I januar 2022 anlagde TDC sag mod Transportministeriet med påstand om, at afgørelsen fra september 2019 skulle ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling i ministeriet. TDC gjorde til støtte herfor gældende, at kommunen som vejmyndighed havde fremsat anmodningen om ledningsomlægning i forbindelse med omlægningen af Blekinge Boulevard, og at der derfor forelå

en tvist omfattet af vejlovens § 133, stk. 2, som ministeriet burde have realitetsbehandlet. I første omgang blev også denne sag afvist af byretten i august 2022 med henvisning til søgsmålsfristen i vejlovens § 133, stk. 6. Byrettens dom blev imidlertid ophævet i **MRF 2022.275 Ø**, idet landsretten fandt, at søgsmålsfristen ikke fandt anvendelse i forhold til ministeriets afgørelse, og sagen hjemvist til fortsat behandling i byretten. Under retssagen førtes en række vidner fra Høje-Taastrup Kommune og Rambøll, der afgav forklaring vedrørende forløbet fra juni 2016 til juni 2018. Byretten frifandt Transportministeriet, da det ikke fandtes godtgjort, at kommunen og Rambøll havde ageret på en måde, der kunne anses for en afgørelse truffet af vejmyndigheden om påbud om ledningsomlægninger efter vejloven. TDC

ankede dommen til landsretten, der lagde til grund, at anmodningen om ledningsomlægning blev fremsat af Høje-Taastrup Kommune senest i december 2017. Da arealudviklingsselskabet først var blevet stiftet i april 2018 og fik adkomst til de omhandlede arealer i august 2018, måtte det have formodningen for sig, at anmodningen var fremsat af kommunen som vejmyndighed i medfør af vejlovens § 77. På baggrund af vidneforklaringerne fandt landsretten det ikke godtgjort, at kommunen – som lagt til grund af Transportministeriet – havde fremsat anmodningen om ledningsomlægning på vegne af det endnu ikke stiftede arealudviklingsselskab. I overensstemmelse med TDC's påstand blev ministeriets afgørelse derfor ophævet, og sagen hjemvist til fornyet behandling i ministeriet.

Kommentar: Som det fremgår af resuméet, har denne sag haft et kompliceret og til dels uheldigt forløb, som heller ikke med denne landsretsdom har fundet sin afslutning. Sagens materielle tvist – hvem der skal afholde udgifterne til omlægningen af TDC's ledninger nødvendiggjort af byudviklingsprojektet – blev der ikke taget stilling til med denne dom, som i stedet angik et konkret bevismæssigt spørgsmål relateret til Transportministeriets kompetence efter vejlovens § 133, stk. 2. Efter denne bestemmelse afgør ministeriet tvister mellem kommunale vejmyndigheder og ledningsejere om ledninger i offentlig vej, herunder tvister om det såkaldte gæsteprincip, der er lovfæstet i vejlovens § 77. Spørgsmålet i ovenstående sag var, om der forelå en sådan tvist, da det kun er i disse tilfælde, at spørgsmålet afgøres administrativt af Transportministeriet efter § 133, stk. 2. Mens TDC mente, at anmodningen om ledningsomlægning reelt stammede fra Høje-Taastrup Kommune, og der derfor forelå en tvist omfattet af § 133, stk. 2, var kommunen af den opfattelse, at TDC måtte rejse sit krav over for det arealudviklingsselskab, der havde til opgave at gennemføre byudviklingen, og som kommunen blot havde repræsenteret på de indledende møder med ledningsejerne, da projekteringen ikke havde kunnet afvente selskabets formelle stiftelse. På baggrund af det skriftlige materiale om forløbet omkring ledningsejermøderne og kommunens rolle i den forbindelse sammenholdt med vidneforklaringerne under retssagen fandt landsretten det ikke godtgjort, at anmodningen til TDC om at omlægge ledningerne var fremsat af kommunen på vegne af arealudviklingsselskabet på et tidspunkt, hvor dette selskab hverken var stiftet eller havde adkomst til arealerne. Landsretten sluttede derfor modsætningsvist og konkluderede, at anmodningen kun kunne være fremsat af kommunen i sin egen skab af vejmyndighed efter vejloven, uanset at kommunen for Transportministeriet havde fastholdt ikke at have benyttet vejloven over for TDC. Landsrettens dom betyder, at sagen er tilbage i Transportministeriet, som skal realitetsbehandle TDC's klage mod kommunen, herunder med inddragelse af gæsteprincippet i vejlovens § 77, stk. 1. Et principielt spørgsmål i den forbindelse er, om det forhold, at en ledningsomlægning ikke er nødvendiggjort af "arbejder, der iværksættes af vejmyndigheden inden for rammerne af de formål, som vejmyndigheden kan varetage" – hvilket var ubestridt i sagen – betyder, at betalingspligten uden videre påhviler vejmyndigheden og ikke ledningsejeren. Spørgsmålet er med andre ord, om vejlovens § 77, stk. 1, kan danne grundlag for en sådan modsætningslutning, hvilket ikke ses afgjort i hidtidig retspraksis.

Der kan knyttes en enkelt yderligere bemærkning til dommen. For byretten gjorde Transportministeriet principalt gældende ikke at være rette sagsøgte med henvisning til, at ministeriet i sager efter vejlovens § 133, stk. 2, optræder som et tvistløsningsorgan, og at søgsmål til prøvelse af sådanne

*organers afgørelser som udgangspunkt skal anlægges mod den anden part til tvisten og ikke mod tvistløsningsorganet, jf. U 2003.71 H og U 2023.4840 H (MRF 2023.122). Byretten gav ikke ministeriet medhold heri, og anbringendet blev frafaldet for landsretten. I den konkrete sag var spørgsmålet vanskeliggjort af sagsforløbet, idet TDC i første omgang faktisk havde anlagt sag mod Høje-Taastrup Kommune og arealudviklingsselskabet med en betalingspåstand. Denne sag blev dog afvist for så vidt angik kommunen i **MRF 2022.179 Ø**, da søgsmålsfristen i vejlovens § 133, stk. 6, i forhold til Transportministeriets afgørelse fra september 2019 var overskredet. Herefter anlagde TDC sag mod Transportministeriet, mens søgsmålet mod arealudviklingsselskabet blev sat i bero herpå. I sagen mod ministeriet afviste Østre Landsret imidlertid i **MRF 2022.275 Ø**, at søgsmålsfristen i vejlovens § 133, stk. 6, fandt anvendelse i forhold til ministeriets afgørelse, og omgjorde dermed i realiteten sin tidligere afgørelse i **MRF 2022.179 Ø**.*

KØBENHAVNS BYRET DOM

afsagt den 7. december 2023

Sag BS-2190/2022-KBH

Virksomhed 1
(advokat Søren Christian Christensen)

mod

Transportministeriet
(advokat Kim Christian Højmark)

Denne afgørelse er truffet af dommer Koch Clausen.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 19. januar 2022.

Sagen angår prøvelse af Transport- og Boligministeriets afgørelse af 4. september 2019. Ministeriet afviste ved afgørelsen at tage stilling til en sag indbragt af sagsøgeren, ^{Virksomhed 1}, nu Virksomhed 1, om et betalingsspørgsmål i en sag i Høje-Taastrup Kommune. Ministeriet begrundede afgørelsen med, at det ikke fandt at kunne tilsidesætte Høje-Taastrup Kommunes standpunkt om, at der ikke var tale om en tvist mellem en kommunal vejmyndighed og en ledningsejer, og at ministeriet derefter ikke fandt, at det havde hjemmel i vejlovens § 133 til at tage stilling til tvisten.

Københavns Byret afviste ved dom af 1. august 2022 sagen med den begrundelse, at søgsmålsfristen i vejlovens § 133, stk. 6, ikke var overholdt.

Østre Landsret ophævede ved kendelse af 15. december 2022 byrettens dom og hjemviste sagen til fortsat behandling.

Virksomhed 1 har nedlagt følgende endelige påstand:

Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019, j.nr. 2018-5107, ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling.

Transportministeriet har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært afvisning.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

I Trafik- og Boligministeriets afgørelse af 4. september 2019 hedder det blandt andet:

"Sag mellem Høje-Taastrup Kommune og Virksomhed 1

Ved e-mail af 28. september 2018 har Virksomhed 1 indbragt en uenighed om betalingsspørgsmålet i en sag i Høje-Taastrup Kommune. Vejdirektoratet har forberedt tvisten til transport- og boligministerens afgørelse, jf. vejlovens § 133, stk. 2, jf. henlæggelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, samt stk. 2.

1. Sagsfremstilling

Det fremgår af et mødereferat af et møde afholdt d. 27. juni 2016 om planlægning af ledningsomlægninger, at teleejerne ønskede en udtalelse fra kommunen vedrørende gæsteprincippet.

I et mødereferat af et møde afholdt d. 10. november 2017 fremgår det, at Høje-Taastrup kommune - som udgangspunkt - ønskede byggefelter fritlagt for ledninger inden august 2018. Det fremgår endvidere, at betalingsspørgsmålet skulle afklares med kommunen. Af referatet fremgår det også, at kommunen er den ene af 3 parter, som vil være kommende bygherre for udviklingsselskabet på projektet. Et selskab under oprettelse, men hvor kommunen vil være repræsentant, indtil selskabet er oprettet.

Af mødereferat af møde afholdt d. 6. juni 2018 fremgår bl.a., at ledningsejere selv projekterer deres egne ledninger, men at ledningerne - som udgangspunkt - skal være omlagt i efteråret 2019. Det følger endvidere af referatet, at Virksomhed 1 oplyste, at de ikke opstarter projektering, før en betalingsaftale er indgået.

Virksomhed 1 skrev i en mail af 3. juli 2018 til Høje-Taastrup Kommune, at Virksomhed 1 ikke finder, at betalingen for omlægning af ledninger skal betales af Virksomhed 1. Samtidig bemærker Virksomhed 1, at de gerne vil omlægge deres ledninger for ikke at forsinke Høje-Taastrup Kommunes projekt, såfremt kommunen er indstillet på, at spørgsmålet om betaling afklares efterfølgende.

2. Parternes bemærkninger

Virksomhed 1

I Virksomhed 1's klage af 28. september 2018 bemærker Virksomhed 1 bl.a., at:

- det gøres gældende, at den krævede ledningsomlægning ikke kan kræves betalt af ledningsejeren (Virksomhed 1) under henvisning til vejlovens § 77,
- der den 15. august 2018 blev afholdt et møde med Høje-Taastrup Kommune, hvor deltagerne fra Høje-Taastrup Kommune imidlertid præsenterede sig som repræsentanter for Arealudviklingsselskabet,
- det på mødet den 15. august 2018 blev konstateret, at der var uenighed om, hvem der skulle afholde udgifterne til ledningsomlægningerne,
- det på mødet blev oplyst, at anmodningen om ledningsomlægningerne kom fra Arealudviklingsselskabet,
- Virksomhed 1 den 28. september afviste at underskrive en refusionsaftale, da den var udarbejdet med Arealudviklingsselskabet som aftalepart,
- omlægningen af Virksomhed 1's forsyningsledninger udelukkende er begrundet i et hensyn til kommunens og Arealudviklingsselskabets finansielle interesser, hvilket falder uden for de formål, som vejmyndigheden sagligt kan varetage under hensyn til vejlovens § 77,
- det afgørende i nærværende sag er at fastlægge grænserne for vejmyndighedens råden over vejarealet med deraf afledt forpligtelse for ledningsejeren til at omlægge ledningerne placeret i vejarealet for egen regning, og
- sagen - ifølge Virksomhed 1 - bør hjemvises til fornyet behandling med henblik på, at kommunen indgår aftale med Virksomhed 1 omkring betaling for arbejdet.

I forbindelse med en partshøring bemærker Virksomhed 1 d. 11. december 2018 bl.a., at:

- der ikke er et frivilligt aftalemæssigt grundlag for ledningsomlægningen,

- ledningsomlægningen ensidigt er påbudt af Høje-Taastrup Kommune,
- Høje-Taastrup Kommune har fremsendt en fuldmagt dateret d. 10. september - altså mere end 2 år efter det indledende møde - der skulle dokumentere fuldmagtsforholdet ift. Arealudviklingsselskabet,
- der synes at være tale om, at kommunen forsøger at efterlegitimere et påbud, som den ikke havde hjemmel til at udstede på tidspunktet herfor, og
- Virksomhed 1 antager, at meningen med igangsættelsen af arbejdet i 2016 var, at kommunen ønskede at "modne" vejarealet til overdragelse ved at fjerne forsyningsledninger, så kommunen efterfølgende kunne anvende arealet til salg/indskud til en højere værdi.

I forbindelse med en supplerende partshøring bemærker Virksomhed 1 d. 31. januar 2019 bl.a., at:

- det bestrides, at den udarbejdede tekniske protokol udgør et aftalemæssigt grundlag vedrørende omlægningen og afholdelsen af omkostningerne.

Høje-Taastrup Kommune

I en udtalelse af 6. november 2018 bemærker Høje-Taastrup Kommune bl.a., at:

- sagen udspringer af gennemførelsen af et byudviklingsprojekt i Høje-Taastrup Kommune i et område, der ligger mellem Høje-Taastrup Station og City 2,
- projektet gennemføres af Arealudviklingsselskabet Arealudviklingsselskab 1, der ejes af de oprindelige tre grundejere i området (Virksomhed 8, Ejendomsselskabet Virksomhed 5 og Høje-Taastrup Kommune),
- selskabet blev stiftet med udgangen af februar 2018,
- det i forbindelse med projektets gennemførelse er nødvendigt at foretage ledningsarbejder, herunder omlægningsarbejder, og drøftelserne herom med Virksomhed 1 har pågået siden juni 2016,
- det ikke er korrekt, når Virksomhed 1 oplyser, at kommunen har krævet ledningsarbejder gennemført og betalt af Virksomhed 1 med henvisning til vejlovens § 77,
- kommunen er enig med Virksomhed 1 i, at der ikke er hjemmel i vejlovens § 77 til at kræve de nødvendige ledningsarbejder udført og betalt af ledningsejerne,

da arbejdernes udførelse ikke er begrundet i vejformål, men i gennemførelsen af byudviklingsselskabet,

- drøftelserne oprindeligt er sket ved kommunens tekniske rådgiver, ^{Virksomhed 2}, da planlægning og tilrettelæggelse af ledningsarbejder erfaringsmæssigt er en tidskrævende proces, og igangsættelsen af det arbejde ikke kunne afvente oprettelsen og stiftelsen af Arealudviklingsselskabet, som først skete med udgangen af februar 2018,
- kommunen efter selskabets oprettelse har fået fuldmagt fra selskabet til fortsat at repræsentere selskabet i drøftelserne med ledningsejerne om udførelse af og betaling for ledningsarbejder, men samtlige aftaler om disse forhold skal indgås mellem selskabet og ledningsejerne, og
- betalingsspørgsmålet er et anliggende mellem ^{Virksomhed 1} og Arealudviklingsselskabet, og problemstillingen angår spørgsmålet om ledningernes retsstilling ved nedlæggelse af vejarealer.

I en supplerende udtalelse af 23. november 2018 bemærker Høje-Taastrup Kommune bl.a., at:

- flere af de ledninger, der er berørt af byudviklingsprojektets gennemførelse, er beliggende i et vejareal, der skal nedlægges og overdrages til Arealudviklingsselskabet,
- det omtalte vejareal i dag udgør en del af Blekinge Boulevard, som er en offentlig kommunevej,
- vejen som led i projektets gennemførelse skal byggemodnes med henblik på anvendelse til byudviklingsformål,
- som led i nedlæggelsen af dele af Blekinge Boulevard som vejareal, bliver vejen omlagt, så den får et nyt vejforløb,
- af hensyn til trafikafviklingen i området sker nedlæggelsen af dele af Blekinge Boulevard først på det tidspunkt, hvor det nye vejforløb er etableret, og kommunen har derfor endnu ikke truffet en formel beslutning om vejens nedlæggelse, men når det sker, vil arealet blive overdraget til Arealudviklingsselskabet,
- ^{Virksomhed 1} har accepteret løsningen om at kunne anbringe ledningerne i det nye vejforløb, hvilket betyder, at omlægningsarbejderne gennemføres på et tidspunkt, hvor Blekinge Boulevard endnu ikke er nedlagt, og

- det dog ikke ændrer på den omstændighed, at årsagen til, at der skal gennemføres ledningsflytninger, er byudviklingsprojektets gennemførelse, og derfor har den beskrevne tidsrækkefølge, der alene har sammenhæng med hensynet til trafikafviklingen og den tekniske løsning for ledningsarbejder, ingen betydning for betalingsspørgsmålet.

I forbindelse med en partshøring bemærker Høje-Taastrup Kommune d. 2. januar 2019 bl.a., at:

- kommunen ikke har tilkendegivet, at kommunen ikke har hjemmel til at påbyde gennemførelsen af ledningsarbejder med henvisning til vejlovens § 77, men alene tilkendegivet, at kommunen ikke har bedt ^{Virksomhed 1} om at flytte ledninger med henvisning til § 77,
- anmodningen om at foretage ledningsflytninger er fremsat af kommunen på et tidspunkt, hvor Arealudviklingsselskabet ikke var stiftet endnu,
- anmodningen skete for at sikre, at arbejdet med foretagelsen af nødvendige ledningsarbejder kunne planlægges, tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med projektets tidsplan,
- der pågår forhandlinger om indgåelse af refusionsaftaler med Arealudviklingsselskabet om en foreløbig fordeling af udgifter til ledningsarbejder med henblik på at sikre byudviklingsprojektets fremdrift, og betalingsspørgsmålet udskydes således til senere afklaring, og
- der foreligger en ledningsprotokol udarbejdet af ^{Virksomhed 2}, hvori de tekniske løsninger nærmere er beskrevet, og protokollen danner således grundlag for udførelsen af nødvendige ledningsarbejder.

I en supplerende udtalelse af 22. januar 2019 bemærker Høje-Taastrup Kommune bl.a., at:

- kommunen finder anledning til at præcisere, at kommunen ikke vil træffe yderligere beslutninger om omlægning og nedlæggelse af dele af Blekinge Boulevard i forbindelse med byudviklingsprojektets gennemførelse, da disse beslutninger er truffet med vejlokalplanens vedtagelse efter planloven og under overholdelse af vejlovens regler om vejplan, og en kommunal vejplan kan derfor udgøres eller være en del af en lokalplan, som det er tilfældet i den konkrete sag, og
- der er tale om en nedlæggelse af en del af en kommunevej og ikke nedklassificering, hvorfor procedurereglerne i lovens kapitel 11 ikke er relevante.

3. Vejlovens bestemmelser

Vejlovens § 77, stk. 1, lyder:

”§ 77. Arbejder på ledninger i eller over offentlige veje og stier, herunder om nødvendigt flytning af ledninger, i forbindelse med arbejder, der iværksættes af vejmyndigheden inden for rammerne af de formål, som vejmyndigheden kan varetage, betales af ledningsejeren.”

Vejlovens § 79 lyder:

”§ 79. [udeladt]

Stk. 2. [udeladt]

Stk. 3. Opnås der ikke enighed mellem vejmyndigheden og ledningsejeren, kan vejmyndigheden efter at have meddelt ledningsejeren, at det planlagte arbejde påbegyndes, gennemføre arbejdet og kræve nærmere bestemte ledningsarbejder udført af ledningsejeren.

Stk. 4. [udeladt]

Stk. 5. Tvister om betaling for arbejder på eller af hensyn til ledninger kan indbringes for transportministeren efter § 133, stk. 2 og 3.”

Af forarbejderne til vejloven står der i de specielle bemærkninger til § 79 bl.a., at:

”Den foreslåede bestemmelse er ny.

[...]

I forslagens stk. 5 foreslås, at spørgsmålet om betalingen for arbejder på eller af hensyn til ledningerne kan indbringes som en tvist enten for transportministeren eller i tilfælde af arbejder på en statsvej for de i lov om fremgangsmåden ved ekspropriationer vedrørende fast ejendom nævnte ekspropriationskommissioner og taksationskommissioner. Hermed sikres blandt andet, at parterne kan få prøvet omfanget af betalingsforpligtelsen.”

Vejlovens § 133 lyder:

”§ 133. [udeladt]

Stk. 2. Tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningselskab om ledninger i og over vejareal, jf. §§ 73, 77 og 78, afgøres af transportministeren.

Stk. 3. [udeladt]

Stk. 4. Fristen for at indbringe en tvist efter stk. 1 og 2 er 4 uger fra den dag, vejmyndighedens afgørelse er meddelt. For de af vejmyndighedens beslutninger, der skal offentliggøres, regnes klagefristen fra offentliggørelsen. Når der er særlig grund dertil, kan transportministeren se bort fra overskridelse af fristen.

Stk. 5. [udeladt]

Stk. 6. [udeladt]"

Af forarbejderne til vejloven står der i de specielle bemærkninger til § 133 bl.a., at:

"Forslagets § 133, stk. 2, er en videreførelse af den gældende vejlovs § 5, stk. 2. Der vurderes fortsat at være et praktisk behov før denne smidigere, administrative adgang til at få løst tvister mellem ledningsejere og vejmyndigheden om gravetilladelser og gæsteprincippets udmøntning på vejområdet, herunder om der er taget fornødent hensyn til ledningsejernes økonomiske og forsyningsmæssige interesser i forbindelse med udfærdigelsen af et projekt på og i vejarealet.

[...]

Stk. 4 er nyt. Den gældende vejlov indeholder ikke frister for indbringelse af tvister. Da parterne i tvistsagerne er professionelle aktører, ses der ikke at være retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved at indføre en frist på 4 uger for indbringelse af tvister. En frist tjener endvidere til relativt hurtigt at få afklaret, om projektet kan gennemføres. Fristen beregnes efter de almindelige regler om beregning af frister ved meddelelse af en myndigheds endelige afgørelse."

4. Ministeriets vurdering

^{Virksohed 1} gør på den ene side gældende, at Høje-Taastrup Kommune uretmæssigt har anvendt vejlovens § 77 til at anmode ^{Virksohed 1} om at flytte en ledning på ^{Virksohed 1's} regning, hvorimod Høje-Taastrup Kommune gør gældende, at vejlovens § 77 ikke er anvendt, og spørgsmålet om betaling i sidste ende er et mellemværende mellem ^{Virksohed 1} og Arealudviklingsselskabet.

Som det fremgår af vejlovens § 133, stk. 2, kan der kun behandles tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab. Er det ikke tilfældet - som Høje-Taastrup Kommune gør gældende i nærværende sag - kan ministeriet ikke afgøre tvisten.

Såfremt der foreligger en afgørelse truffet af vejmyndigheden, jf. ordlyden af vejlovens § 133, stk. 4, vil der ikke være tvivl om, at spørgsmålet kan vurderes af ministeriet.

Om afgørelsesbegrebet har Folketingets Ombudsmand i en udtalelse fra 2018 bl.a. skrevet, at:

"Forvaltningsloven indeholder ikke en definition af afgørelsesbegrebet.

Af forarbejderne til forvaltningsloven fremgår det imidlertid, at der med udtrykket "truffet afgørelse" sigtes til udfærdigelse af retsakter. Det vil sige udtalelser, der går ud på at fastsætte, hvad der er eller skal være ret i et foreliggende tilfælde.

[...]

Beslutninger, der overvejende er af retlig karakter og træffes ud fra et offentligretligt retsgrundlag, som fastsætter de berørte borgers retsstilling, er afgørelser i lovens forstand. Det gælder navnlig beslutninger om, hvorvidt en person har ret til en ydelse, der i sig selv har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Bl.a. er en tilladelse til (eller afslag på) at tage ophold på en institution - f.eks. en daginstitution eller et plejehjem - en afgørelse efter forvaltningsloven.

Efter forvaltningsloven er det således kendetegnende for en afgørelse, at den på et offentligretligt retsgrundlag fastlægger, hvad der er eller skal være ret i et foreliggende tilfælde."

Af sagens materiale er der ikke nogen skriftlig afgørelse, hvorfor Transport- og Boligministeriet lægger til grund, at en sådan ikke foreligger.

Hvad der nærmere er blevet sagt på de afholdte møder, og om ^{Virksomhed 1} med rette kan hævde, at der er truffet en mundtlig afgørelse, finder ministeriet ikke at kunne konkludere på baggrund af sagens oplysninger. Det vil i sidste ende være op til domstolene at vurdere.

At Høje-Taastrup Kommune tilsyneladende har haft vanskeligheder med at adskille sine roller som vejmyndighed, investor i et privatretligt selskab, sælger af et vejareal og repræsentant for Arealudviklingsselskabet, ændrer ikke ved, at Transport- og Boligministeriet ikke finder at kunne tilsidesætte Høje-Taastrup Kommunes påstand om, at der

er tale om et mellemværende mellem Virksomhed 1 og Arealudviklingsselskabet, og dermed ikke en tvist mellem en kommunal vejmyndighed og en ledningsejer.

Derfor er det også ministeriets konklusion, at der ikke er hjemmel i vejlovens § 133 til, at ministeriet kan tage stilling til tvisten. Transport- og Boligministeriet afgørelse kan ikke påklages til en højere administrativ myndighed.”

Høje-Taastrup Kommune, Virksomhed 8 og Ejendomsselskabet Virksomhed 7 indgik den 28. februar 2018 partnerskabsaftale om arealudviklingsprojektet Arealudviklingsselskab 1 i området mellem Høje-Taastrup Station og butikscenteret City 2. Det fremgår af aftalen, at der skulle stiftes et arealudviklingsselskab, hvori parterne skulle indskyde ejendomme. Aftalens pkt. 6.7 er sålydende:

”Parterne forudsætter, at den nødvendige omlægning af ledninger mv. på Ejendommene foretages af de respektive ledningsejere og for disses regning i medfør af gæsteprincippet, jf. også det som bilag 6.7.a vedlagte notat af 27. september 2016 om bygge- modning, infrastruktur og forsyning udarbejdet af Holteprojekt, det som bilag 6.7.b vedlagte notat af 27. januar 2017 om ledningsarbejder og gæsteprincippet udarbejdet af Advokatfirmaet Poul Schmidt samt den som bilag 6.7.c vedlagte investeringsoversigt af august 2017 udarbejdet af Virksomhed 2. I det omfang forhandlingerne ikke er iværksat allerede, skal Arealudviklingsselskabet eller Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed efter nærmere aftale straks efter Arealudviklingsselskabets stiftelse optage forhandlinger med ledningsejerne om omlægning, idet Parterne (som ejere af Ejendommene frem til apportindskud, jf. hertil punkt 19.3) giver Arealudviklingsselskabet eller Høje-Taastrup Kommune fuldmagt til at forhandle deres vegne.”

Der er den 10. september 2018 givet fuldmagt fra Arealudviklingsselskab 1 og Virksomhed 8 til Høje Taastrup Kommune med blandt andet følgende bestemmelser:

”1. Baggrund og formål

- 1.1. Med henblik på at gennemføre Byudviklingsprojektet har Kommunen, Virksomhed 8 og Ejendomsselskabet Virksomhed 7 indgået en partnerskabsaftale om at stifte Arealudviklingsselskabet.
- 1.2. I forbindelse med Byudviklingsprojektet er det nødvendigt at omlægge de eksisterende ledninger i området. Partnerskabsaftalens § 6.7 fastsætter, at der skal ske forhandlinger med ledningsejerne om omlægning, idet Parterne som ejere af ejendommene frem til apportindskud giver Arealudviklingsselskabet eller Høje-Taastrup Kommune fuldmagt til at forhandle på deres vegne.

- 1.3 ^{Virksohed 8} og Arealudviklingsselskabet ønsker, at Kommunen fører dialogen og forhandlingerne med ledningsejerne med henblik på at opnå en fælles forståelse af, hvordan ledningerne bedst omlægges, og om det er ledningsejerne eller Arealudviklingsselskabet, der skal afholde udgifterne til omlægningsarbejderne (herefter benævnt Betalingsspørgsmålet).

2. Fuldmagtens afgrænsning.

- 2.1 Kommunen er bemyndiget til at føre alle dialoger og forhandlinger med samtlige ledningsejere i området samt at indgå endelig aftale med alle ledningsejere om omlægning af ledninger og Betalingsspørgsmålet. ^{Virksohed 8} og Arealudviklingsselskabet er ikke berettiget til selv at optage forhandlinger eller at indgå aftale med ledningsejere om Betalingsspørgsmålet, medmindre andet aftales.”

Høje Taastrup Kommunes byråd traf den 27. august 2019 beslutning om nedlæggelse af de vejarealer, hvorfra ledningsomlægningerne skete, hvorefter vejarealerne kunne indgås i byudviklingsprojektet.

Skøde angående arealoverførslerne er tinglyst den 28. august 2020.

^{Virksohed 1} anlagde den 26. marts 2021 sag mod Høje-Taastrup Kommune og Arealudviklingsselskab 1. Sagen angik, om en af de søgte kunne tilpligtes at afholde ^{Virksohed 1's} omkostninger i anledning af ledningsomlægningen i forbindelse med byudviklingsprojektet. Ved Retten i Glostrups dom af 11. januar 2022 blev sagen for så vidt angår søgsmålet mod kommunen afvist. I begrundelsen hedder det blandt andet:

”Søgsmålsfristen i vejlovens § 133, stk. 6

^{Virksohed 1} har gjort gældende, at der ikke er truffet en afgørelse efter vejlovens § 133, stk. 2, hvorfor søgsmålsfristen i vejlovens § 133, stk. 6, ikke finder anvendelse.

Af vejlovens § 133, stk. 2, fremgår, at tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab om ledninger i og over vejareal, jf. vejlovens §§ 73, 77 og 78, afgøres af transportministeren.

Af vejlovens § 133, stk. 6, fremgår, at sager, der kan indbringes for transportministeren efter stk. 1 og 2, ikke kan indbringes for domstolene, før klageadgangen efter stk. 1 og 2, er udnyttet. Søgsmålet skal være anlagt 6 måneder efter, at transportministerens afgørelse i tvisten er meddelt.

Retten finder, at bestemmelserne i vejlovens § 133, stk. 2 og 6, må forstås således, at udnyttelse af klageadgangen til transportministeren er en betingelse for at indbringe sagen for domstolene. Såfremt ^{Virksohed 1} var uenig i ministeriets afvisningsafgørelsen af 4. september 2019, kunne sagen inden for 6 måneder efter ministeriets afgørelse være indbragt for domstolene med påstand om, at sagen skulle hjemvises til realitetsbehandling i ministeriet.

Virksomhed 1 har ikke indbragt Transportministeriets afgørelse for retten, og Virksomhed 1 har derfor ikke opfyldt de processuelle betingelser for at indlede et søgsmål, som forudsættes i vejlovens § 133, stk. 2 og stk. 6, når der foreligger en tvist mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab om ledninger i og over vejareal. Stillingtagen til, om søgsmålsfristen i § 133, stk. 6, er overskredet, bør derfor rettelig behandles i en sag anlagt mod Transportministeriet.

Af samme årsag kan retten ikke i nærværende sag, der er anlagt af Virksomhed 1 mod Høje-Taastrup Kommune, forholde sig til spørgsmålet om ministeriets manglende vejledning om domstolsprøvelse.

Berosættelse af sagen

Såfremt retten måtte nå frem til, at sagen ikke kan fremmes, har Virksomhed 1 anmodet om berorsættelse af sagen med henblik på, at Virksomhed 1 kan indbringe ministeriets vurdering af 4. september 2019 for domstolene ved en separat sag mod Transportministeriet med henblik på at få fastslået de faktiske omstændigheder omkring anmodningen om ledningsomlægningen, og dermed om ministeriet skal realitetsbehandle sagen.¹

En sag kan efter retsplejelovens § 345 sættes i bero, når det vurderes påkrævet, herunder for at afvente en administrativ eller retlig afgørelse, som ville kunne få indflydelse på sagens udfald. Under hensyn til, at Virksomhed 1 er professionel part, og at der er forløbet halvandet år efter Transportministeriets afgørelse, før der er anlagt søgsmål mod Høje-Taastrup Kommune og det medsagsøgte arealudviklingsselskab, finder retten, at der ikke foreligger sådanne omstændigheder, der kan begrunde en berorsættelse af sagen.

Konklusion

Høje-Taastrup Kommunes påstand om afvisning tages herefter til følge.”

Dommen blev anket og efter landsrettens bestemmelse fremmet som et kæremål. Landsretten stadfæstede ved kendelse af 15. august 2022 byrettens dom med følgende begrundelse:

” Virksomhed 1 ’ søgsmål mod Høje-Taastrup Kommune er anlagt under anbringende af, at kommunen må anses for vejmyndighed.

Det følger af vejlovens § 133, stk. 2, at tvister mellem vejmyndigheden og et forsyningsselskab skal afgøres af transportministeren. Virksomhed 1 har i overensstemmelse med denne bestemmelse indbragt tvisten for ministeriet.

Transportministeriet anførte i sit brev af 4. september 2019, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte kommunens påstand om, at der ikke forelå en tvist mellem en vejmyndighed og en ledningsejer. Transportministeriet fandt derfor, at der ikke var hjemmel for ministeriets stillingtagen til tvisten.

Det er ubestridt i kæresagen, at ministeriet ved sit brev har truffet en forvaltningsretlig afgørelse. Virksomhed 1 har kunnet indbringe denne afgørelse for domstolene inden

for den i § 133, stk. 6, angivne frist med henblik på en stillingtagen til, om Høje-Taastrup Kommune i parternes tvist har handlet som vejmyndighed.

Landsretten tiltræder herefter af de af byretten anførte grunde, at Virksomhed 1 ikke har opfyldt de processuelle betingelser for at indbringe et søgsmål som det anlagte mod Høje-Taastrup Kommune for domstolene.”

I Østre Landsrets kendelse af 15. december 2022, som kort er omtalt i dommens indledning, er Retten i Glostrups dom af 11. januar 2022 og Østre Landsrets kendelse af 15. august 2022 kort refereret i sagsfremstillingen. Landsretten begrundede sin afgørelse om at ophæve rettens afvisningsdom i nærværende sag og at hjemvise sagen til fornyet behandling således:

”Efter vejlovens § 133, stk. 2, afgøres tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab om ledninger i og over et vejareal, jf. §§ 73, 77 og 78, af transportministeren. Efter § 133, stk. 6, kan sager, der kan indbringes for transportministeren efter stk. 2 ikke indbringes for domstolene, før klageadgangen er udnyttet, og søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter, at transportministerens afgørelse i tvisten er meddelt. Af lovforslag nr. 20 af 8. oktober 2014 om offentlige veje m.v. fremgår bl.a., at indførelsen af en søgsmålsfrist skulle bidrage til en hurtigere afklaring af uenigheder mellem en vejmyndighed og en ledningsejer.

Af Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019 fremgår, at der ikke er hjemmel i vejlovens § 133 til, at ministeriet kan tage stilling til tvisten. Transportministeriets afgørelse er således ikke en afgørelse i tvisten mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab, som er omfattet af ordlyden i vejlovens § 133, stk. 6, 2. pkt. På den baggrund, og da en begrænsning i adgangen til domstolsprøvelse må forudsætte en klar lovhjemmel, kan sagen ikke afvises med henvisning til overskridelse af søgsmålsfristen i vejlovens § 133, stk. 6.”

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af vidnerne H , D , B , A , G og F .

H har forklaret, at han er field manager i Virksomhed 1, hvor han har været ansat siden 1986 og har beskæftiget sig med området siden dengang. Han blev udlært i Virksomhed 1. Han og hans kolleger er opdelt på geografiske områder, hvor de varetager de entreprenørmæssige interesser i forhold til de entreprenører, de bruger, og i forhold til ledningsejermøder og de ting, der opstår i deres områder. De har kontakt til kommuner og samarbejdspartnere og aftaler med bygherrerådgivere om projekter. Når det drejer sig om ledningsomlægninger er han kontaktpersonen hos Virksomhed 1.

Han kom ind i projektet Arealudviklingsselskab 1 i 2017 ved ledningsejermøde nr. 3 den 10. oktober 2017. Han har så kørt det derfra. I 2018 kollega fik han en kollega

med på opgaven. Kollegaen begyndte at varetage opgaven mere og mere, men fulgte selv med i den stadigvæk, samtidig med at han fik letbaneprojektet at tage sig af. I og J, som er nævnt i referatet af et ledningsejermøde den 27. juni 2016, er hans kolleger. I lavede på det tidspunkt det samme som ham. Spørgsmålene om økonomi og gæsteprincip er spørgsmål, der altid har været drøftet. Der lå ikke noget i sagen om de spørgsmål, da han overtog den i 2017.

Det var Høje-Taastrup Kommune, der indkaldte til mødet den 11. oktober 2017. Det har nok været Virksomhed 2 på Høje-Taastrup Kommunes vegne. Det var sådan, de opfattede det. Han havde opfattelsen af at skulle til møde med Høje-Taastrup Kommune. Det handlede om, at udviklingen af bymidten skulle påbegyndes, og vejene skulle nedlægges til fordel for noget byggeri. Det var det, de kom til møde om og også fik nogle planer tilsendt på. Det var fint nok, men alle de veje, der skulle nedlægges, havde de kabler i, så det var ikke noget, man lige kunne gøre, uden at det kostede en del penge. De talte meget om de tekniske løsninger, hvordan kablerne skulle flyttes, og også spørgsmålet om, hvem der skulle betale for det, kom de ind på.

Med hensyn til de aktiviteter, kommunen ifølge referatet ville genoptage, husker han mest klart, at der var et rådhus, der skulle bygges. Det var det, der var vigtigst, for der havde de blandt andet nogle skabe stående. Det var også et stort anlægsarbejde for at frigøre arealet til det. Det må være de byggefelter, der er nævnt i referatet, der skulle bygges på.

De diskuterede i forbindelse med tidsplanen, hvor lang tid det ville tage at projektere alle de omlægninger, og hvor lang tid entreprenørarbejdet ville tage. Det var et meget stort projekt, der omfattede rigtig mange omlægninger. Virksomhed 2 sagde, at kommunen gerne ville have fritlagt byggefelterne inden august 2018, og det skulle de så kommentere på. Han havde på mødet ikke opfattelsen af, at Virksomhed 1 kunne lade være at omlægge sine ledninger. Umiddelbart kan han ikke huske, at der blev sagt noget om udviklingsselskabet. Han husker det ikke som, at der blev sagt, at det var udviklingsselskabet, der ville have omlagt ledningerne.

Han tilkendegav, at der skulle være en aftale om betalingsspørgsmålet, for det var væsentlige beløb for Virksomhed 1. Virksomhed 1 lå der som gæst i forhold til vejformålet, men de kunne ikke se noget vejformål med det her, når vejene blev fjernet. Han fik ikke noget fra A, selv om han rykkede flere gange. Virksomhed 2 rykkede også, og han prøvede selv at ringe til A, men fik aldrig noget svar.

Internt i Virksomhed 1 oprettede de en sag på, at det projekt blev søsat derude, så de kunne se på, hvilke kabler de havde derude, og de afventede så respons på be-

talingsspørgsmålet. De oprettede sagen, så de kunne danne sig et overblik og lægge det ind i deres tidsplaner, for det ville give rigtig meget ressourceforbrug hos ^{Virksomhed 1}. Han har forleden fået oplyst, at sagen blev oprettet den 17. november 2017. Det var ikke det store arbejde, der da blev sat i gang, men for at få overblikket.

Han husker ikke, om han har modtaget den fremlagte ledningsprotokol. Det er normalt, at der laves sådan en. Han kan se, at han står nævnt, så han har sandsynligvis fået den. Protokollen viser, hvilke ledninger ligger i byggefeltene, og hvor de skal omlægges til. De forskellige ledningsejere er nævnt. Det er så alle de ledninger i de byggefelt, der skal omlægges til et nyt trace. Der er ikke nævnt antal ledninger i byggefeltene. Han går ud fra, at den er udfærdiget af ^{Virksomhed 2} for Høje-Taastrup Kommune. Når man indhenter ledningsoplysninger fra ^{Virksomhed 1}, kan man ikke se hvor mange kabler, der ligger i det enkelte trace. Det fremgår af skemaet, at der er en konflikt, og at der skal omlægning til et fælles trace. Når der står 2018 som etableringstidspunkt, var det det ønske, der var om, hvornår der skulle være omlagt.

Der skete ikke mere før i sommeren 2018. Han og ^K deltog i ledningsejermødet den 6. juni 2018. Det var også indkaldt af ^{Virksomhed 2}, efter hans opfattelse på vegne af Høje-Taastrup Kommune. Lervangen 35D er adressen for kommunens driftsafdeling, hvor vejmyndigheden også har til huse. Det var en videreførelse af det tidligere møde. De fortalte, at nu var de kommet så og så langt, og nu ville de gerne i gang derude, og så fremlagde nok et projekt. De talte om, hvor og hvordan fællesgravningerne skulle graves, så der var plads til de forskellige ledningsejere. Det var fortsat de samme ledningsomlægninger. Der var rykket på udførelsesterminen til efteråret 2019. Han fik ikke på mødet at vide, at det var arealudviklingsselskabet, der bad om at få ledningerne omlagt. ^A sagde ikke noget om økonomi eller gæstprincip. Han sagde ikke noget på mødet, og de vidste ikke, hvem han var. Der kom heller ikke noget fra ham på bagkant af mødet om økonomien. Det anførte i referatets pkt. 3.4 er udtryk for, at han prøvede at trykke dem lidt for at få en aftale om økonomien i projektet, inden ^{Virksomhed 1} gik i gang med projektet.

Den 15. august 2018 deltog han i et møde på Høje-Taastrup rådhus. Hans kollega ^K og advokat Søren Christian Christensen var med. Han husker ikke, hvem der deltog fra kommunen. Der blev sagt, at det var udviklingsselskabet, der skulle igangsætte det derude. De var uenige omkring det. Der blev desværre ikke taget noget referat af mødet. Udviklingsselskabet var ikke repræsenteret på mødet, men det var kommunen, der sagde, at det skulle stå for projektet. Han husker i dag ikke i detaljer, hvad uenigheden gik på.

De begyndte at omlægge deres ledninger i begyndelsen af 2019, hvor de omlagde nogle kabler, men ellers startede de med opgravning omkring uge 20/2019 af de kommende kabeltraceer, hvor kablerne skulle flyttes over i. Sidste ledningsomlægning var færdig i efteråret 2020.

Det er en sædvanlig fremgangsmåde ved den slags arbejder, der er benyttet i sagen, at en bygherrerådgiver har møder med ledningsejerne, får lavet aftaler og får ført til referat. Han har aldrig modtaget et skriftligt påbud om at omlægge ledninger.

Han har fået referatet af mødet den 11. oktober 2017 tilsendt efterfølgende. Han har nok ikke gjort indsigelse mod, at det ikke stemte overens med hans opfattelse af det passerede med hensyn til, om det blev sagt, at kommunen ville være repræsentant for det kommende udviklingsselskab.

D har forklaret, at hun er chefjurist i Høje-Taastrup Kommune. Hun har været i kommunen i 25 år. Hun har arbejdet mest med byudvikling, men er også generalist og rådgiver kommunen inden for alle retsområder og har samarbejde med blandt andet advokater. Hun har ikke på noget tidspunkt været ansat i arealudviklingsselskabet eller på anden måde formelt tilknyttet dette, men som part i selskabet har hun været med til at repræsentere selskabet i forskellige situationer.

Hun var involveret i sagen også forud for mødet med Virksomhed 1 den 15. august 2018. Der var nogle snakke om juraen i forhold til ledningsomlægninger, som hun var en del af. Det er svært at sige præcist, hvornår hun kom ind i sagen. Den slags opstår lidt organisk. Det første, hun husker, er, at hun fik et henkastet spørgsmål nærmest på gangen om, hvem der skulle betale for ledningsomlægninger. Så blev de enige om at søge juridisk bistand på det. Hun var ikke med til aftaleindgåelsen med Virksomhed 2. Hun var involveret i partnerskabsaftalen i samarbejde med advokatfirmaet Viltoft, der lavede udkastet. Det startede, da der blev lavet et Letter og Intent. Inden da mener hun, at der havde været forhandling mellem Virksomhed 8 og Høje Taastrup Kommune om etablering af et arealudviklingsselskab.

Hun deltog i mødet den 15. august 2018 med Virksomhed 1 og advokat Søren Christian Christensen. Det er korrekt, at hun og B præsenterede sig som repræsentanter for arealudviklingsselskabet. Mødet drejede sig om, hvem der skulle betale for omlægningen af Virksomhed 1's ledning og en diskussion om gæstprincippet. Hun husker det som, at der var en udveksling af synspunkter. Med hensyn til, om anmodningen om ledningsomlægning kom fra arealudviklingsselskabet, blev det i hvert fald gjort meget klart, at de var der som repræsentanter for arealudviklingsselskabet, og at det var i dette selskabs interesse, at ledningerne skulle flyttes. Hun husker det som, at de udvekslede synspunkter

på, hvem der skulle betale for omlægningerne, men at der ikke blev konkluderet noget – så ville der også have været et referat.

Hun er bekendt med fuldmagten dateret 23. august 2018. Det var ikke fuldmagten i sig selv, der gav hende og B mulighed for at repræsentere arealudviklingsselskabet. Den var mere en udmøntning af en fælles forståelse og partnerskabsaftalen. Hun lavede i april det år 1. udkast til fuldmagt. Så skulle det forbi advokater og godkendes på et bestyrelsesmøde i arealudviklingsselskabet. Derfor tog det lidt tid. Det har hele tiden været partnerens fælles forståelse, at kommunen førte forhandlingerne på selskabets vegne. Det har hele tiden været drøftet under forhandlingerne om partnerskabsaftalen, at det var sådan, at det skulle være. Årsagen til, at det var kommunen, der skulle føre forhandlingerne, var, at det areal, kommunen skulle indskyde i selskabet, havde forholdsvis mange ledninger. Derfor er kommunens økonomiske risiko i forhold til de øvrige partnere væsentligt større. Den magtfordeling, man kan sige, at der er i selskabet, gør, at kommunen havde en interesse i, at det var kommunen, der førte forhandlingerne frem for at det var selskabet som sådant eller de enkelte partnere i selskabet. Det er den måde, partnerskabsaftalen er skruet sammen på, der gør, at kommunen har den største risiko, idet eventuelle udgifter til ledningsomlægninger skulle fordeles i forhold til hvor mange ledninger, der fulgte med den enkelte parts indskud.

Hun vil mene, at det er partnerskabsaftalens pkt. 6.7, 2. 2pkt., man ser udmøntet i fuldmagten. Hun tror, ikke, at man lagde så meget vægt på "vejmyndighed", men der var en bevidsthed om, at der kunne blive nogle udfordringer med, om ledningsejerne ville acceptere, at de skulle betale omkostningerne. Hun er ikke enig i, at det er kommunen som vejmyndighed, der fører forhandlingerne, for det er arealudviklingsselskabet, der giver fuldmagten til kommunen. Hun ved ikke, om man kan se i fuldmagten, at det er det, der går forud. Der står i hvert fald i pkt. 1.3, at Virksomhed 8 og arealudviklingsselskabet ønsker, at kommunen fører dialogen.

Med hensyn til arealudviklingsselskabets hjemmel til at anmode om omlægning, tænker hun umiddelbart, at det er det almindelige gæsteprincip, der finder anvendelse. Arealudviklingsselskabet ejede ikke arealet på tidspunktet for mødet. Det skulle først udstykkes og overdrages til arealudviklingsselskabet, og der var også det forhold, at man skulle have bygget en ny vej, før arealet kunne indskydes i selskabet. Der var en trafikbetjening at tage hensyn til.

Kommunen har fået juridisk rådgivning i forbindelse med udtalelsen af 6. november 2018. I næstnederste afsnit side 1 henviser hun til, at det ikke er på grund af vejformål, men byudviklingsformål, at ledningerne skulle flyttes, og at vejlovens gæsteprincip derfor ikke er relevant her. Kommunen har ikke som vejmyndighed anmodet om omlægningerne.

Når hun i den supplerende udtalelse af 2. januar 2019 har skrevet, at anmodningen om at foretage ledningsflytninger er fremsat af Høje Taastrup Kommune, er det som repræsentant for arealudviklingsselskabet, som de vidste ville blive stiftet. Det handlede også om at give ledningsejerne mulighed for at komme til at ligge i den nye vej frem for at vente på, at den nye vej var blevet anlagt og bagefter bede ledningsejerne flytte sig over i den nye vej. Hun husker ikke baggrunden for, at det er skrevet lige præcis på den måde i den supplerende udtalelse. Hun kan ikke huske tidspunktet for den anmodning, hun har omtalt. Hun kan ikke huske, om det er en dato forud for arealudviklingsselskabets stiftelse.

Formålet med at få inddraget ledningsejerne tidligt var, at det var mest praktisk at få ledningerne flyttet før anlæg af den nye vej, så man ikke skulle grave den nye vej op. Hun var ikke selv involveret i, om det blev kommunikeret til ledningsejerne, men det er i hvert fald det, hun mener er baggrunden.

Det er hende og A , der har rekvireret notatet af 9. april 2018 fra Advokatfirmaet Poul Schmith. De forstod det, der står i næstsidste afsnit på side 3, sådan, at det var ledningsejer, der skulle betale for flytningen. Hun ved ikke, om det blev kommunikeret til ledningsejerne, at hvis de ikke ville betale, måtte de lade deres ledninger blive liggende, for det har hun ikke været en del af. Så snart arealet blev indskudt, ville man så blive bedt om at flytte sig efter det almindelige gæsteprincip. Der var i hvert fald det problem ved at lade dem blive liggende, at der skulle bygges oven på dem. Når det blev aktuelt, skulle de flyttes. Hun tror, at det ville have forsinket projektet, men det er ikke hende, der har lavet tidsplanen. Der var nogle tidsplaner, der skulle overholdes, for at det kunne falde i hak.

Hun tror ikke, at kommunen forstod notatet sådan, at der ikke på det tidspunkt var hjemmel til at kræve ledningerne flyttet, men at den først ville opstå, når arealerne var overført, og der skulle bygges på dem. I så fald skulle man forhandle om, på hvilke vilkår ledningerne kunne blive liggende på, efter vejarealerne var nedlagt, og de skulle flyttes under alle omstændigheder, så det var lidt "hat og briller", hvis man skulle gå den vej. Hun er ikke sikker på, at det ville have betydning for, hvem der skulle betale for omlægningerne.

Hun husker ikke, om hun var inde over tilblivelsen af Advokatfirmaet Poul Schmiths skrivelse af 29. november 2018 til Virksomhed 1 , men det er sandsynligt.

Med hensyn til om hun er bekendt med en rådgivningsaftale mellem arealudviklingsselskabet og Virksomhed 2 har hun set en allonge, hvor selskabet indtræder i de ATR'er, som Høje-Taastrup Kommune lavede, før arealudviklingsselskabet blev stiftet. Det er ikke noget, hun selv har været involveret i. I forbindelse med forberedelsen til nærværende sag har hun også fundet en faktura, som Høje-

Taastrup Kommune har skrevet til arealudviklingsselskabet for det udlæg, kommunen har haft, før arealudviklingsselskabet blev stiftet, for kommunens udlæg til Virksomhed 2 og andre ting også.

Hun er ikke bekendt med, hvordan Virksomhed 2 derefter har kommunikeret med ledningsejerne.

Organisatorisk lå et byudviklingsprojekt som det foreliggende i byrådscenteret, som det hed på det tidspunkt. Det var også det center, hun organisatorisk var tilknyttet. Vejmyndigheden ligger et andet sted. Den tekniske udførelse ligger i kommunens driftby, og nogle opgaver ligger i kommunens planafdeling. Det præcise snit kan hun beskrive nærmere, men det er i hvert fald ikke i byrådscenteret. Driftsbyen har været involveret i anlæg af den nye vej, og så ligger der også en sag fra teknik- og miljøcenteret, som hun ikke selv har været involveret i. Vejmyndigheden har ikke været inde over betalingsspørgsmålet for ledningsomlægningerne.

Kommunen har fra andre sager erfaringer med at stifte et selskab som i denne sag. De har endnu et byudviklingsprojekt i Hedehusene. Det selskab havde de stiftet længe før, at det i nærværende sag blev aktuelt. Det er organiseret på samme måde, bare kun med to parter.

Hvis Virksomhed 1 får dom for ikke at skulle betale for omlægningen af ledningerne, er det arealudviklingsselskabet, der skal betale.

Det er ikke hendes opfattelse, at kommunen har truffet en afgørelse over for Virksomhed 1 om, at Virksomhed 1 skulle omlægge sine ledninger. Hun er ret sikker på, at hun i så fald ville have hørt om den. Hun træffer i sin rolle aldrig selv myndighedsafgørelser men hun kan i nogle tilfælde være inde over en sag, hvor der skal træffes en afgørelse. Kommunen har heller ikke truffet afgørelse over for andre ledningsejere i forbindelse med projektet.

Det er korrekt, at der ligger et brev af 18. januar 2018 til VEKS. VEKS har ikke opfattet det som, at det kom fra kommunen som vejmyndighed, for VEKS har ikke indbragt det. Der er ikke andre ledningsejere, der har fået et tilsvarende brev. Hun var ikke inde over det, da det blev skrevet, men har set det siden. Det er forfattet i byrådscenteret.

Fem ledningsejere har valgt selv at betale for omlægningen af deres ledninger. Der er indgået refusionsaftaler med Virksomhed 1, Virksomhed 9 og VEKS og også med Høje-Taastrup Kloak og Høje-Taastrup Vand. Der er verserende retssager anlagt af Virksomhed 1 og VEKS mod selskabet. Kommunen har også været stævnet, men det er blevet afvist, at kommunen var rette sagsøgte, også i sagen anlagt af VEKS.

Hun ved ikke, hvor den formulering, der står på side 1 i Virksomhed 2's notat af 8. juni 2017 til kommunen, stammer fra.

Med hensyn til, at netop VEKS har fået et brev, har hun hørt forlydender om, at VEKS måske ikke var så villig til at gå i gang med projekteringen, medmindre de fik noget yderligere. Hun ved ikke nærmere om det. Kommunen er medejer af VEKS, men det har ikke været begrundelsen for det.

B har forklaret, at han har været ansat i Høje-Taastrup Kommune som teknisk direktør siden 1. januar 2007. Nu er kulturområdet kommet til, så nu er han by- og kulturdirektør. Han varetager opgaver angående politisk betjening, administrativt arbejde og kommunens udvikling. Han har myndighedsdelen på miljøområdet og sagsbehandlingen på byggesager. Han har en udviklingsafdeling og en stor ejendomsafdeling, som driver kommunen med hensyn til rengøring, pedeller, chauffører, betjente mv. Han har en udførende funktion, som i mange kommuner hedder materielgården, men som hos dem hedder driftbyen, som er dem, der lapper veje, slår græs mv. Driftbyen er vejmyndigheden i Høje-Taastrup Kommune.

A og L har ikke været ansat under ham, men i en stabsfunktion under kommunaldirektøren. Stabsfunktionen hed dengang byrådscenteret. M har heller været ansat under ham, men er muligvis i Høje-Taastrup fjernvarme.

Han har været involveret i projektet Arealudviklingsselskab 1 fra begyndelsen. Det er lidt flydende, hvornår opstarten var. I 2012/2013 var der diskussioner med City 2 om det område, der ikke fungerede godt som by, og City 2 fungerede heller ikke godt som center. De havde en fælles interesse i at få gjort noget ved det. Det drøftede de i en lang periode med Virksomhed 10, som var ejer af City 2. Kommunen havde en ide om at lave en helt ny by rundt om dem, og det syntes Virksomhed 10 i første omgang lød lidt for ambitiøst. De fik efterhånden snakket sig frem til, at det måske var en meget god ide, og så udskrev de i fællesskab en arkitektkonkurrence om, hvordan sådan noget kunne se ud. Den vandt Virksomhed 6. Så blev de enige om at forsøge at gøre det sammen.

Han var ikke involveret i tilblivelsen af kommunens rådgivningsaftale fra 2014 med Virksomhed 2. De havde brug for noget teknisk rådgivning for at vurdere, hvordan de skulle gribe det an. De indgik en aftale med Virksomhed 2, og det vidste han selvfølgelig godt, at de gjorde. Det gør de tit. De har ikke ret meget af den slags ekspertise in house. Det har været A og deres vejchef, N, der har været involveret i det. Han har ikke været med til at lave løbende at lave ATR'er, men havde en mere overordnet rolle. Med hensyn til spørgsmålet om økonomien i ledningsomlægningerne var en af grundene til at antage Virksomhed 2

at få et overblik over det. Det var rigtigt svært, for der var ikke de ledninger, der ikke lå i det område. Kommunen skulle selv bekoste noget omlægning af noget vej, og det regnede Virksomhed 2 også på. De skulle have nogle budgetter, så de kunne matche projektet.

Når det fremgår af ATR af 19. september 2014, at der blandt andet skulle udarbejdes et anlægsoverslag for ledningsomkostninger, skal det forstås sådan, at de gerne ville vide, hvad det var, at de bad om, altså om det overhovedet var inden for det rimeliges grænser. De skulle omlægge ledninger, og det var der mange andre, der også skulle. De syntes, at det var fair, at de havde et billede af, hvad det var i penge. Virksomhed 2 skulle efter hans erindring komme med et bud på, hvad det ville koste ledningsejerne at omlægge deres ledninger. De har aldrig været i tvivl om, at det var ledningsejerne, der skulle betale for omlægningen. Når det også var interessant for kommunen, var det, fordi VEKS på det tidspunkt gav udtryk for, at det syntes de uanset hvad ikke, at de skulle. Derfor var det naturligt, når de skulle rådgive deres politikere, at de fortalte politikerne om, hvilken risiko der kunne være. De fik et anlægsoverslag.

Han blev orienteret om drøftelserne løbende. Han havde en aftale med A om, at han skulle vide, hvad der foregik, men ikke på et detaljeret niveau.

Han blev orienteret af A om, at spørgsmålene om økonomi og gæsteprincip var blevet rejst på mødet den 27. juni 2016. Han indkaldte så ledningsejerne til et møde. A var også til stede. Vidnet redegjorde for, hvad kommunens standpunkt var, og hvad det var for et gæsteprincip, de mente var gældende. Han var meget tydelig med hensyn til kommunens opfattelse af, at det var ledningsejernes omkostning. Han husker ikke datoen for mødet. Det var de ledningsejere, der problematiserede det, de indkaldte. Han husker ikke, om Virksomhed 1 var med, men det ville undre ham, hvis det ikke var tilfældet. Der blev formentlig ikke skrevet noget referat. Det var et orienteringsmøde.

Han vil tro, at han blev gjort bekendt med Virksomhed 2's notat af 8. juni 2017, da kommunen modtog det. Han ved ikke, hvor den i notatet anførte opgaveformulering kommer fra. Det er ikke ham, der har formuleret opgaven sådan. Det, som Virksomhed 2 nederst side 1 rådgav om skulle leveres til ledningsejerne, var også det, der blev fulgt. De var på det tidspunkt tydelige omkring, at det ikke var som kommune, men som efter fuldmagt fra et selskab under stiftelse. Han var meget tydelig på det møde, han afholdt, omkring, at det var derfor de stod der, fordi der ikke var en organisation, der kunne bære det på det tidspunkt, fordi selskabet ikke var endeligt stiftet endnu. De var blevet enige med partnerne om, at kommunen indtil videre agerede på selskabets egne. Kommunen anmodede vel som en del af det ledningsejerne om at omlægge ledningerne, for de gjorde det jo ikke af sig selv. I virkeligheden sagde de, at de syntes, at det var

en god ide, at de gjorde det nu, inden kommunen fik anlagt vej. De syntes, at det var en god ide og billigere for ledningsejerne at gøre det, inden der var etableret vejnet og den slags. Han sagde til dem, at han syntes, at det var smartest at gøre det, når det var lettest. Med hensyn til deres hjemmel til at gøre det, var deres antagelse, at de agerede på vegne det selskab, der var ved at blive stiftet. Tilsammen var de, der stod bag det fremtidige selskab, ejere af de berørte ejendomme.

Når der i referatet af mødet den 11. oktober 2017 står, at kommunen har 4 betingede købsaftaler liggende klar, skyldes det, at Virksomhed 2 ikke hver gang eneste gang har skrevet "Høje-Taastrup Kommune på vegne af", men det var det, der var tilfældet. Der var nogle developere, der meget tidligt meddelte, at de gerne ville i gang på det område. Derfor var det også et problem for, dem, at de ikke havde fået stiftet selskabet. Han har ikke nogen mening om, hvorvidt det var problematisk, at Virksomhed 2 ikke præciserede det. Virksomhed 2 har haft en opgave at løse og har nok ikke interesseret sig særlig meget for, hvem opdragsgiveren var.

Det er hans bedste bud, at det var E , som blev direktør for Arealudviklingsselskab 1 , der har taget sig af det, der er beskrevet i partnerskabsaftalens pkt. 6.7. Det var således efter hans erindring arealudviklingsselskabet, der tog sig af det. Han var ikke selv involveret i det. Det kan godt være, at vejmyndigheden kan have været involveret, for der var noget med nogle veje, der skulle op i niveau, hvor der var noget teknik omkring vejens beskaffenhed, som kunne være aktuell.

I fuldmagtens pkt. 1.2 står der "Arealudviklingsselskabet eller Høje-Taastrup Kommune", og efter hans erindring var det som sagt arealudviklingsselskabet, der tog sig af det. Som sagt kan vejmyndigheden godt have været involveret vedrørende nogle tekniske spørgsmål.

Han synes godt, han kan huske, at han deltog i et møde med den 15. august 2018, hvor også Virksomhed 1 var repræsenteret. Det lyder rigtigt, at han og D præsenterede sig som repræsentanter for arealudviklingsselskabet. De var ikke ret enige. Han vil mene, at det omhandlede betalingsspørgsmålet, for det var jo det, de var uenige om. Han tror, at det er rigtigt, at de har sagt, at anmodningen om ledningsomlægning var kommet fra arealudviklingsselskabet.

Han vil tro, at der er redegjort for hjemmelen, men han husker ikke den præcise ordveksling. Han vil mene, at D har redegjort for hvilket grundlag de mente, at de stod på. Han husker ikke præcist, hvilket grundlag det var. Han tror, at de henviste til tidligere drøftelser og ikke kom med en anmodning om ledningsomlægninger på mødet. Han tror også, at de på et tidspunkt, om det så var på det møde eller på et andet tidspunkt, sagde, at hvis Virksomhed 1 ønskede at ven-

te, måtte de gøre det, men det ville være både dyrere og dummere i forhold til den tekniske udførelse.

Han er bekendt med, at Virksomhed 2 har en rådgiveraftale med arealudviklingsselskabet. Det er lidt kompliceret, for som kommune skulle de lave nogle ting, som arealudviklingsselskab skulle selskabet lave nogle ting, altså noget byggemodning, og så skulle al den ledningsomlægning finde sted. Da selskabet blev stiftet, overtog selskabet samarbejdet med Virksomhed 2. Det ved han helt præcist, for de var ikke særligt godt tilfredse med Virksomhed 2, så han og direktøren for arealudviklingsselskabet havde nogle lidt kritiske møder med dem, hvor de på hver deres del af kontrakten var lidt utilfredse. Han ved ikke om Virksomhed 2 på noget tidspunkt kommunikerede med ledningsejerne på vegne arealudviklingsselskabet.

Det er hans underskrift på brevet af 18. januar 2018 til VEKS. Det kom i stand, fordi direktøren for VEKS som den første og vist også største ledningsejer problematiserede den måde, de syntes, at projektet skulle finansieres på. De havde mange møder, og direktøren for VEKS sendte også en del mails til ham. Han er ret sikker på, at direktøren på et tidspunkt sagde: "Vi gør ikke noget, hvis ikke I siger, at vi skal." Derfor sendte vidnet brevet. I hans verden var det noget kommunen sagde på vegne arealudviklingsselskabet. Det var noget, han sagde i hver anden sætning. VEKS reagerede, fordi de ikke anerkendte den præmis. Det repræsentationsforhold han gør gældende, var det, de præsenterede alle ledningsejerne for, og som de fleste accepterede. Det havde nok pyntet, hvis det havde stået, at det var på vegne arealudviklingsselskabet. Det var under stiftelse, og de agerede på vegne selskabet under stiftelse. Han er enig i, at der bliver bedt om, at VEKS sætter gang i ledningsomlægningerne.

Han kan bekræfte, at der var en fælles forståelse mellem partnerne om, at kommunen repræsenterede selskabet, også før det blev stiftet.

På mødet, som han deltog i sammen med A, var kommunens standpunkt, at det var arealudviklingsselskabet, ikke kommunen, der bad ledningsejerne om at omlægge, og at det af praktiske grunde var en god ide, at de kom i gang med det nu, selv om selskabet ikke var stiftet endnu. Det blev indkaldt for at forklare det.

Han har ingen erindring om, at kommunen skulle være blevet rykket for afklaring af betalingsspørgsmålet som beskrevet i referatet af mødet den 11. oktober 2017. Han er heller ikke sikker på, at han har vidst det, hvis det var tilfældet.

Det er ikke hans opfattelse, at kommunen har truffet en afgørelse over for Virksomhed 1 om ledningsomlægning og heller ikke over for andre ledningsejere. Brevet til VEKS er en afgørelse, for det er det, der står, men VEKS var helt klar over den

præmis, at de ikke agerede på egne vegne. Det var det, han havde endeløse diskussioner med VEKS' ledelse om. De har til alle ledningsejere sagt, hvem der fremsatte anmodningen. En chefburist havde manuduceret ham i at sige i hver anden sætning, at det ikke var på kommunens vegne, så det gjorde han.

Det er hans opfattelse, at det ikke er en kommunal afgørelse over for VEKS, fordi VEKS godt vidste, på hvis vegne de agerede, men han kan godt se, at når man læser det, fremstår det som en kommunal afgørelse.

A har forklaret, at det blev konstateret, da han for 3½ år siden gik på pension, at han har haft 2 blodpropper i frontallappen, så det kniber meget med hukommelsen. Han er uddannet cand.techn.soc. Han er energi- og miljøplanlægger. Han blev ansat i kommunen i 1980 og har haft forskellige jobfunktioner, senest som udviklingschef. Han havde ansvaret for den fysiske planlægning, kommuneplanlægningen og relationerne til regionsplanlægningen. I den udstrækning, at der var aktuelle byudviklingsprojekter, som byrådet gerne ville orienteres om, havde han også ansvaret for det. Det var i den kapacitet, at han på projektet Høje Tåstrup C.

Det var ham, der stod for indgåelsen af rammeaftalen med Virksomhed 2 i 2014. De havde behov for at få tilvejebragt et grundlag for en samlet byggemodning af området og vidste, at der var nogle eksisterende ledninger. De havde behov for at få rådgivning om, hvilke ledninger der var tale om, så de kunne forberede en orientering af ledningsejerne om det kommende projekt. Man kan ikke overlade til en rådgiver at varetage dialogen, for det er kommunen der har ansvaret for den dialog, der skulle foretages. De havde brug for rådgivning for selv at kunne føre dialog med ledningsejerne. Med hensyn til de møder, Virksomhed 2 har afholdt med ledningsejerne, har Virksomhed 2 ageret på vegne af Høje-Taastrup Kommune inden for det aftalte.

Det er korrekt, at der var en rammeaftale og så nogle ATR'er, der definerede, hvad Virksomhed 2 skulle levere inden for en given periode og en given ressource.

Med hensyn til referatet af kontraktmødet den 27. august 2014 vedrørende planlægning af ledningsomlægninger var det ikke Virksomhed 2, der skulle planlægge omlægningerne. Det skulle ledningsejerne selv. De skulle tilvejebringe et grundlag for det: Hvilke ledninger var der tale om, og hvem skulle de i dialog med og aftale nærmere med? Virksomhed 2 skulle ikke projektere omlægningerne. Det havde kommunen ingen arkivoplysninger om, for vejen, der skulle nedlægges, var en tidligere amtsvej.

Med hensyn til pkt. 4A i ATR af 19. september 2014 har han den erindring, at det, Virksomhed 2 skulle levere, ikke var kommunikationen med ledningsejerne, men grundlaget for kommunikationen. Der skulle anlægges en ny vej, og de skulle

finde ud af hvilke forsyningsledninger, der skulle tages i agt ved den byggemodning, så man ikke først skulle anlægge vejen og så grave den op bagefter.

Han kan ikke erindre, om han modtog kopi af referatet af mødet den 27. juni 2016 med ledningsejerne, men det vil han tro. Han må antage, at mødet er afholdt af Virksomhed 2 som led i forpligtelserne under rådgiveraftalen. Han har ikke mulighed for at udtrykke, om han er enig eller uenig i, at Virksomhed 2 på det møde repræsenterede kommunen. Han husker ikke, om han var i dialog med Virksomhed 2 omkring mødet. Han erindrer ikke, om kommunen iværksatte noget i anledning af det anførte om, at teleejerne ønskede at tale økonomi med kommunen og ønskede en udtalelse vedrørende gæsteprincip.

Han vil tro, at han sad i den interne styregruppe for fysisk planlægning, som er omtalt i Virksomhed 2's notat af 8. juni 2017. Han husker ikke, hvem ellers var med i styregruppen, men der står jo to navne på tidligere kolleger, L og O. Han erindrer ikke, hvem der lavet den opgaveformulering, der er anført i notatet. Han kan derfor heller ikke sige, at det ikke er ham.

Som han husker det, er det, der står under 1.1. svaret på opgaveformuleringen. De blev i kommunen rådet til at give de anførte oplysninger til ledningsejerne.

Med hensyn til om ledningsprotokollen nævnt på notatets side 2 udgør en del af løsningen af opgaven med at pålægge ledningsejerne at omlægge deres ledninger, jf. opgaveformuleringen side 1, har han ikke faglig indsigt i, hvordan man handler i forhold til lovgrundlaget. Han er ikke i stand til at skelne mellem pålæg og anmodning. Han har hele tiden opfattet det sådan, at de anmodede ledningsejerne om at igangsætte en projektering og efterfølgende omlægning, ikke at det var pålæg. Han opfatter det sådan, at et pålæg er et myndighedsanliggende, at kunne pålægge nogen noget. Det er en anmodning ikke. En anmodning er i hans optik ikke et pålæg. De var i en situation, hvor de skulle igangsætte en byggermodning og anlægge en ny vej. Hvis både ledningsejere og bygherre skal opføre sig fornuftigt, skal man selv have anlagt ledningerne, før man laver den nye vej, for det er det, der er økonomisk rationale i.

Han vil antage, at ledningsejermødet den 11. oktober 2017 er indkaldt af Virksomhed 2 under rådgiveraftalen med Høje-Taastrup Kommune, men han kan ikke vide det. Det er Høje-Taastrup Kommune på vegne af det kommende arealudviklingsselskab der har 4 betingede købsaftaler liggende klar, vil genoptage aktiviteterne i området og ønsker byggefeltene fritlagt inden august 2018. Han har ingen erindring om at have drøftet betalingspørgsmålet med Virksomhed 1 efter mødet. Det ville i givet fald heller ikke have været ham, der skulle tage stilling eller agere. Han kan ikke vide, hvorfor Virksomhed 2 har skrevet, at det skulle afklares med ham. Med den opgavefordeling der var, var det ikke udviklingschefens

opgave. Hvis nogen har meldt tilbage, har det antagelig været den juridiske chef.

Han har ingen erindring om, om det er kommunen, der var afsender på ledningsprotokollen.

Han vil tro, at han var involveret i indgåelsen af partnerskabsaftalen. Med hensyn til pkt. 6.7, sidste punktum kan han ikke sige, om det var kommunens synspunkt, at forhandlingerne med ledningsejerne var undervejs på det tidspunkt. Han husker ikke, hvem man blev enige om skulle optage forhandlingerne.

Han husker ikke mødet med ledningsejerne den 6. juni 2018. Han har ingen erindring om at have drøftet betalingsaftale med Virksomhed 1 efter mødet. Hvis arealudviklingsselskabet var repræsenteret på mødet, vil han antage, at det skulle være fremgået af referatet.

Han har efter sin bedste erindring ikke på noget tidspunkt i forløbet været repræsentant for arealudviklingsselskabet. Han er ikke bekendt med, at der af arealudviklingsselskabet er fremsat en anmodning om ledningsomlægninger over for Virksomhed 1. Han er ikke bekendt med, om der er indgået en aftale mellem Virksomhed 2 og arealudviklingsselskabet.

Han mener ikke, at han tidligere under forklaringen har givet udtryk for, at kommunen repræsenterede arealudviklingsselskabet på mødet den 11. oktober 2017.

Efter arealudviklingsselskabet formelt er blevet etableret, har kommunen ikke repræsenteret det. Han kan ikke sige, om han har set fuldmagten af 10. september 2018. Det har han antagelig, men han husker det ikke.

G har forklaret, at han er ingeniør. Hos Virksomhed 2 virkede han som projektleder for større anlægsprojekter i den periode. Han har speciale i vand, spildevand, klimaprojekter. De anlægges oftest i offentlige arealer, så når det er veje, ser man ofte, at der er nogle ledninger, der ligger i vejen og skal flyttes som en del af et sådant projekt.

Han var på projektet i Høje-Taastrup, til han holdt op hos Virksomhed 2 i 2017. Han husker dårligt, hvornår det begyndte, for det var en meget blød og lang opstartsfase, hvor man kikkede på alle mulige ting, før de kom ind til sagens kerne. Det var lidt en tilfældighed, at det endte med at være ham, der havde det.

Han har helt sikkert været med fra rammeaftalen i 2014, for det er sikkert i forhold til vej og trafik, aftalen "taler ind i". Det var det, det startede med. Så manglede de nogen, der kunne noget om spildevand, vej, ledninger mv., og så

gled han ind i det. Virksomhed 2 manglede nogen til at repræsentere sig. Det er korrekt, at der ud over rammeaftalen indgås nogle ATR', som beskriver, hvad rådgiveren i en given periode skal foretage sig over for kunden.

Det er en sædvanlig måde at tilrettelægge et projekt med ledningsejere på som beskrevet i pkt. 4A i ATR'en af 19. september 2014. Han tror, at han selv har skrevet det. Det står under "Specifikation" punkt for punkt beskrevet, hvad Virksomhed 2 skulle foretage sig. Man indhentede ledningsoplysninger og dannede sig et overblik over, hvor de forskellige forsyninger lå henne derude, og hvem der var relevante for projektet. Efter 1B skulle de opdatere eksisterende ledningsplaner. Så danner man sig et overblik over, hvilke konsekvenser de forsyninger har, i dette tilfælde for byggefelterne, men det kunne også være en vej. Når man har det overblik, inviterer man ledningsejerne til en snak. De fleste plejer at dukke op.

Mødet med ledningsejerne den 27. juni 2016 er indkaldt af Virksomhed 2 under rådgivningsaftalen. Virksomhed 2 repræsenterede Høje-Taastrup Kommune under mødet. Han husker ikke konkret, hvad der er blevet sagt under pkt. 2, men typisk lægger man ledningsplanerne frem med de registreringer, man har gjort sig, og tager en snak om, hvad projektet går ud på. Ønskerne om at tale økonomi og en udtalelse om gæsteprincip er kommunikeret videre til kommunen ved, at der er sendt kopi af referatet til A , og så drøfter de det på projekteringsmøderne. De spørgsmål bliver altid rejst. Han har ikke været med til at kommunikere noget til ledningsejerne om det. Det er alt for tidligt at snakke om økonomi, for de ved dårligt, hvordan projektet kommer til at se ud. De har nogle rammer for projektet, og det er det, de lægger frem for ledningsejerne. De siger, at de med en vis sandsynlighed kommer til at arbejde der og der, og at tingene med en vis sandsynlighed kommer til at se sådan ud. Det, det gælder om, er at have en dialog og åben linje til ledningsejerne. Når så man kommer længere hen, ved man, hvilke konsekvenser det har for den enkelte ledningsejer. De vidste på tidspunktet for mødet, at projektet ville indebære ledningsomlægninger, og det har han helt sikkert sagt, men det kan han ikke huske. Han vidste, at der ville komme et arealudviklingsselskab på et tidspunkt, når det blev mere konkret. Det kan han ikke forestille sig, at han har informeret om på mødet den 27. juni 2016.

Det er en sædvanlig måde at tilrettelægge et omlægningsprojekt på, at man har møder med ledningsejerne og udsender referater. Det er ikke sådan, at Virksomhed 2 skriver breve til ledningsejerne og beder dem om at flytte ledningerne. Det er noget, man finder ud af i et samarbejde. Han har aldrig været med til at tvinge nogen. Det har han ikke hjemmel til. Det må nogen andre i givet fald gøre. Langt de fleste ledningsomlægninger sker frivilligt.

Han har helt sikkert været med på projektet den 8. juni 2017, hvor Virksomhed 2 har skrevet et notat i sagen. Han mener, at han holdt op hos Virksomhed 2 ved udgangen af august. Han kan godt have været involveret i tilblivelsen af notatet. Han tror, at opgaveformuleringen på notatets side 1 er en udstikker af det opdrag, de fik. De skulle kikke på, hvor mange forskellige løsningsmuligheder de havde. Grundsaget gik ikke godt til at starte med. Kan man sælge grunde pletvis, og opretholde forsyninger til pletvis. Man ville gerne sælge fra den ene ende til den anden, for det gjorde det nemmere, når man skulle bygge derude. Det kunne man ikke helt på det tidspunkt, så man skulle kikke på, om man pletvis kunne sælge de grunde, og om man fortsat kunne opretholde forsyningerne derude og anlægge nye forsyninger til de pletvis salg. De sad med kæmpe puslespil, der kunne lægges på 117 måder, og spørgsmålet, om det kunne lade sig gøre. Det ville betyde, at de skulle ud at have fat i ledningsejerne pletvis. Så kunne der være en lille omlægning her og der. De sad og lavede nogle meget store modeller for at få det til at gå op.

Det er baggrunden for, at kommunen spørger Virksomhed 2, hvordan de skal pålægge ledningsejerne at planlægge en omlægning. Kommunen ville gerne gøre det på en gang, og det kan man godt forstå. Det er ikke normalt at bede ledningsejerne omlægge ad flere omgange. Det anførte under "Løsning" er den gode måde at gøre det på. Så kan ledningsejerne jo planlægge deres omlægninger.

Ledningsprotokollen nævnt på side 2 er et levn fra gamle dage, for det hele ligger i dag i LER (Ledningsejerregisteret). Ledningsprotokollen har den funktion, at det er den måde, man får ledningsejerne til at vedstå ejerskabet til ledningerne i området, og at de vil omlægge dem frivilligt. Den gør det tydeligt, hvem der har ledninger i et bestemt trace, og hvem man skal tage fat i under planlægningen og udførelsen af en omlægning.

Når Virksomhed 2 har anbefalet et tidligt tidspunkt, er det, fordi det gør tingene meget nemmere, hvis man kan få ledningsejerne med ind så tidligt som muligt.

Han har helt sikkert været involveret i ATR'en af 27. juni 2017. Den beskriver, hvad Virksomhed 2 blev antaget til at levere på det tidspunkt i projektet.

Han havde ikke opfattelsen af, at ledningsejerne i det konkrete projekt ikke ville flytte sig frivilligt. Det var ikke det spørgsmål, han havde på dagsordenen, da han startede det op, men at finde ud af, hvor der var henne derude, og hvilke konsekvenser det havde for projektet. Efter hvad han ved, er der ikke nogen, der ensidigt er blevet pålagt at flytte deres ledninger.

F har forklaret, at han blev uddannet som civilingeniør i 2002. Han har været ansat hos Virksomhed 2 fra 2014 til 31. august 2023 som senior-

projektchef. Han har varetaget projektet Arealudviklingsselskab 1 efter G fra sommeren 2017. De havde en overdragelse om, hvad projektet gik ud på, så han kunne starte fra dag nr. 1.

Det er rammeaftalen fra 2014, hans arbejde for Høje-Taastrup Kommune er udført under. Som det fremgår af rammeaftalen, bliver alt arbejde udført på baggrund af ATR'er, som beskriver, hvad arbejdet skal indeholde, tid, ressourcer og økonomi.

Han har ikke været involveret i tilblivelsen af notatet af 8. juni 2017, men er bekendt med indholdet af det.

Det er G, der har udarbejdet ATR'en af 27. juni 2017. Det kan han blandt andet se af, at titlen på afsenderen af mailen af samme dato er projektchef. Vidnet var selv seniorprojektchef på det tidspunkt.

Han havde overtaget projektet, da der blev afholdt ledningsejermøde den 11. oktober 2017. Virksomhed 2 havde fået til opgave at indkalde de enkelte ledningsejere med henblik på drøftelse af en teknisk løsning for, hvordan omlægning af Virksomhed 1's ledninger kunne foregå.

Han forstår notatet af 8. juni 2017 sådan, og det er også det de har gjort både i forhold til Virksomhed 1 og øvrige ledningsejere, at Virksomhed 2 har indhentet oplysninger om, hvor ledningerne ligger i dag, og har et forslag til hvor de kan lægges hen, så det passer bedst muligt ind i deres projekt, og at de har fået til opdrag at have en dialog med ledningsejerne om det, og om, at de gerne vil have, at det bliver udført hurtigst muligt, men kan det rent fysisk/praktisk lade sig gøre?

Han mener, at det er leveringen af oplysningerne i de 3 første bullets på notatets side 1, der er sket på mødet den 11. oktober 2017, jf. dagsordenen for mødet. Når der i referatet omtales genoptagelse af aktiviteterne, startede projektet jo i 2014, udviklingen med salg af byggefelter gik i stå, så havde projektet ligget i dvale til 2017, hvor han overtog det. På det tidspunkt var svaret ja til, at han var enig i, at det var Høje-Taastrup kommune der havde 4 betingede købsaftaler klar og gerne ville genoptage aktiviteterne. Det skal forstås på den måde, at man dengang vidste, og der var dialog om, at der skulle laves et arealudviklingsselskab, som kommunen skulle eje en del af, samtidig med at to andre interessenter købte sig ind på området. På det tidspunkt var det jo kommunen, der ejede grundene og projektet. Det er ikke hans opfattelse, at Virksomhed 2 på mødet tilkendegav, at det var arealudviklingsselskabet, der gerne ville have ledningsomlægningen. Det var kommunen, der ville det. Med hensyn til tidsplanen husker han det sådan, at de fremlagde, at de i forhold til købsaftalerne gerne ville have flyttet ledningerne inden for en tidsramme. Det siger Virksomhed 1 ikke kan lade sig gøre.

Ledningsprotokollen er udarbejdet under hans kommando af en kollega, P . Afsenderen er Høje-Taastrup Kommune. De var blevet bedt om at udarbejde en ledningsprotokol af deres ordregiver, deres bygherre, på vegne af Høje-Taastrup Kommune.

Fra udsendelsen af ledningsprotokollen til mødet den 6. juni 2018 projekterede Virksomhed 2 videre på dvaleblus, så folk ikke forsvandt ud til andre projekter internt. Han husker ikke, at der var anden kommunikation med ledningsejerne frem til mødet. Også det møde er indkaldt af Virksomhed 2 som led i aftalen om teknisk rådgivning. Han husker ikke, hvorfor mødet blev afholdt på Lervangen 35D. Det er Høje-Taastrup Kommune. Det er naturligt at flytte møder til det sted, der passer bedst. Der var ikke andre til stede, end hvad der fremgår af referatet. Hvis arealudviklingsselskabet havde været repræsenteret, ville det have været af E , der var direktør i arealudviklingsselskabet. Mødet handlede om, at nu startede de projektet op igen. Normalt indkalder rådgiver til et større informationsarrangement, hvis de skal have flere ledningsejere til at være med på projektet, så mødet blev holdt for at fortælle at det var sådan det så ud, og de gerne ville have at alle fik samme information på en gang. Han mener ikke, at der var ændret noget i forhold til ledningsprotokollen fra december. Ledningsprotokollen er et arbejdsredskab, og der ligger også tegninger ved siden af, der visuelt viser, hvor ledningerne går fra og til. De nummereringer, der er i protokollen, går igen på tegningene. Man rykkede på udførelsesterminen, men ændrede ikke på, hvad der skulle rykkes hvorhen.

I forbindelse med Virksomhed 1's oplysning om ikke at ville opstarte projektering, før der var en betalingsaftale, kikkede han over på sin bygherre, som var repræsenteret af A , og tilkendegav, at det måtte de få styr på.

Han er bekendt med, at der er en aftale om teknisk rådgivning mellem Virksomhed 2 og arealudviklingsselskabet. Han har været med til at udforme den. Det er en allonge, som spejler rammeaftalens ordlyd. Virksomhed 2 har udført arbejde i forhold til ledningsejerne under den aftale. Der laves ATR'er. Han har indført mere specifikt i disse ATR'er, at bygherre skal sikre, at der indgås betalingsaftale med ledningsejerne. Han mener, at der ligger sådanne tre ATR'er. Det er tilkendegivet over arealudviklingsselskabet og kommunen, hvor der er lavet yderligere ATR'er, hvor de er blevet mere specifikke efterfølgende. Han kan ikke huske, om der har været noget ledningsejermøde i regi af arealudviklingsselskabet, men der har været dialog med ledningsejere.

De har på projektet haft 2 bygherrer, først kommunen, og efterfølgende, da arealudviklingsselskabet var blevet dannet, er de begyndt at lave "dobbelt-ATR'er". Der blev lavet en allonge, hvorefter der er 3 parter i rådgivningsaftalen, nemlig Virksomhed 2, arealudviklingsselskabet og kommunen.

Virksomhed 2 har haft kontakt med Virksomhed 1 i regi af aftalen med arealudviklingsselskabet. Han har siddet som øverst i hierakiet, og han har deltaget i nogle af møderne, men ellers har han bedt en kollega varetage det.

Ledningsejermødet den 11. oktober 2017 havde Virksomhed 2 indkaldt til efter aftale med kommunen. Oplysningen i referatets pkt. 1 om, at kommunen ville være repræsentant for arealudviklingsselskabet, indtil det blev oprettet, har de fået til opdrag at skrive ind. Referatet blev skrevet og sendt i udkast til A og L fra kommunen, og de har kommenteret. Ellers havde Virksomhed 2 ikke haft den viden. Måske er det blevet sagt på mødet. Det er i hvert fald kommunen, der har oplyst det. Både HTK-Forsyning og kommunen har adresse på Lervangen 35D. Mødet blev holdt i deres kantine.

Han ved ikke, om det er almindeligt, at ledningsejere frivilligt flytter sig. Som teknisk rådgiver vil man have en teknisk løsning, og betalingsspørgsmål er bygherres og juristers ansvar. Hvis der kommer noget om betaling eller gæsteprincip, sparker han det over til bygherre og deres jurister eller en tredje part.

Hans opfattelse med hensyn til, om Virksomhed 1 frivilligt er gået med til at flytte ledningerne mod at betalingsspørgsmålet senere blev afklaret, er, at tingene har fungeret rigtig godt hos dem, der har stået for selve udførelsen, men nogen oppe i systemet har sagt, at Virksomhed 1 ikke ville igangsætte projektering, før betalingsspørgsmålet var afklaret. Når de har afholdt de tekniske møder, der er referat af, har de diskuteret en teknisk løsning.

Man laver en ledningsprotokol, for at blive enige om, at den konkrete ledning skal omlægges til et andet sted. Grunden til, at de har lavet ledningsprotokollen, er at have et arbejdsredskab, de kunne snakke ud fra. Efter hans erfaring er der ingen ledningsejere, som siger: "Det gør vi bare". De vil have et udkast. Der er sket nogle tilpasninger ude i den virkelige verden i forhold til, hvad der står i ledningsprotokollen. Ledningsprotokollen er Virksomhed 2's oplæg til ledningsejerne til, hvordan ledningerne kunne flyttes. Det er deres oplæg til hvordan ledningerne kunne flyttes. Virksomhed 2 kan ikke diktere, at ledningsejerne skal omlægge på en bestemt måde. Der kan så være noget dialog. Som der står i referatet, projekterede Virksomhed 1 selv sin ledningsomlægning. Virksomhed 2's funktion er koordinerende i forhold til de mange ledningsejere i området.

Han har ingen ide om, hvor opgaveformuleringen i notatet af 8. juni 2017 er kommet fra.

Har ikke hørt om på noget tidspunkt, at Høje-Taastrup Kommune har truffet en afgørelse over for Virksomhed 1 om, at Virksomhed 1 skulle omlægge sine ledninger. Han har set advokat Søren Christian Christensens mail af 28. september 2018 til Høje-Taa-

strup Kommune. Den læser han som, at der er uenighed om betalingsspørgsmålet, men at Virksomhed 1 trods alt igangsætter projekteringen, så projektet kan komme i mål. Han vil ikke kalde det en frivillig omlægning, men en omlægning for at imødekomme projektet, selv om man er uenige om betalingen. Han opfatter ikke mailen sådan, at Virksomhed 1 har fået et påbud om at omlægge sine ledninger.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har i sit påstandsdokument anført:

"...

2. SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

2.1 Ad rette sagsøgte

Transportministeriet har i skriftvekslingen argumenteret for, at Transportministeriet ikke er rette adressat for søgsmålet, og har henvist til at den materielle rigtighed af Transportministeriets afgørelse skal prøves i en sag mellem Høje Taastrup Kommune og Virksomhed 1.

Det bestrides.

Nærværende sag angår spørgsmålet om ministeriet var berettiget til at afvise at tage stilling til betalingsspørgsmålet som gjort, altså om man var berettiget til at afvise at afgøre klagen efter vejlovens § 133, stk. 2.

Efter formalitetsproceduren og Østre Landsrets afgørelse i kæresagen BS 30158/2022, står det klart, at den trufne afgørelse netop var en afgørelse om at afvise at behandle tvisten, og ikke en afgørelse af tvisten efter vejlovens § 133, stk. 2.

"...Transportministeriets afgørelse er således ikke en afgørelse i tvisten mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab, som er omfattet af ordlyden i vejlovens § 133, stk. 6, 2. pkt...."

Det er afgørelsen om afvisning af behandling, der er genstand for denne sag, og derfor er Transportministeriet også rette sagsøgte. Det er derfor uden betydning om et sagsanlæg efter en afgørelse fra et tvisteløsningsorgan skal være rettet mod parterne i denne afgørelse.

I første omgang skal ministeriet således træffe en afgørelse efter § 133, stk. 2, hvorefter parterne kan indgå i en retslig proces.

Det er baggrunden for at Virksomhed 1 s søgsmål mod kommunen i sagen BS 43617/2022 blev afvist, da Virksomhed 1 søgte at gøre som Transportministeriet gør gældende, at man skulle, og netop derfor er det så væsentligt for Virksomhed 1, at sagen hjemvises, så der træffes en egentlig afgørelse om betalingsspørgsmålet af ministeriet jf. vejlovens § 133, stk. 2, som herefter potentielt kan indbringes for domstolene.

Østre Landsret opretholdt byrettens afvisningskendelse med følgende bemærkninger:

"...Det er ubestridt i kæresagen, at ministeriet ved sit brev har truffet en forvaltningsretlig afgørelse. Virksomhed 1 har kunnet indbringe denne afgørelse for domstolene inden for den i § 133, stk. 6, angivne frist med henblik på en stillingtagen til, om Høje-Taastrup Kommune i parternes tvist har handlet som vejmyndighed..."

Det gøres sammenfattende gældende, at Transportministeriet er rette sagsøgte i forhold til spørgsmålet om gyldigheden af Transportministeriets afgørelse om afvisning af at afgøre Virksomhed 1 s klage efter vejlovens § 133, stk. 2.

2.2 Ad ugyldighed – anmodningen om ledningsomlægning blev fremsat af Høje Taastrup Kommune

Sagsøgte har skriftvekslingen gjort gældende, at ministeriet var berettiget til at afvise at behandle klagen, da der ikke forelå en tvist mellem Virksomhed 1 og Høje Taastrup Kommune efter vejlovens § 133, stk. 2.

Heri består netop sagens kerne, og det bestrides at Transportministeriet var berettiget til at konkludere sådan.

Overordnet gøres det gældende, at det efter bevisførelsen og sagens omstændigheder står klart, at anmodningen om ledningsomlægning kom fra Høje Taastrup Kommune, og at tvisten således kan behandles af ministeriet efter vejlovens § 133, stk. 2, hvorfor ministeriet ikke berettiget kunne afvise at afgøre tvisten efter vejlovens § 133, stk. 2.

Høje Taastrup Kommune ejede arealet på tidspunktet for anmodningen om ledningsomlægning, og var vejmyndighed for arealet, der var offentligt vejareal.

Høje Taastrup Kommune formåede igennem møder mellem Høje Taastrup Kommunes rådgiver og Virksomhed 1 at få Virksomhed 1 til at igangsætte ledningsomlægningerne, og kommunens ageren i denne periode må således være at betragte som en afgørelse om at påbyde ledningsomlægninger efter vejloven – uagtet at der ikke er meddelt Virksomhed 1 en egentlig afgørelse herom skriftligt.

Det er i øvrigt en helt sædvanlig fremgangsmåde ved projekter af denne karakter, at der kommunikeres på møder og at aftaler indgås via mødereferater.

Høje Taastrup Kommune skrev da også følgende i bemærkningerne til klagesagen af 2. januar 2019:

"...Anmodningen om at foretage ledningsflytninger er fremsat af Høje-Taastrup Kommune på et tidspunkt, hvor Arealudviklingsselskabet ikke var stiftet endnu..."

og videre

*"...Endelig bemærkes det i forhold til Vejdirektoratets spørgsmål til ^{Virksomhed 1} om, hvorvidt flytningen af ^{Virksomhed 1's} ledninger fra Blekinge Boulevard til Ny Blekinge Boulevard baserer sig på et aftalegrundlag, at der foreligger en ledningsprotokol udarbejdet af ^{Virksomhed 2}, hvori de tekniske løsninger er nærmere beskrevet, og **protokollen danner således grundlag for udførelsen af nødvendige ledningsarbejder...**" (min fremhævelse)*

Den ledningsprotokol fra ^{Virksomhed 2}, der henvises til i citatet, er dateret december 2017, jf. herved bilag 7.

Det gøres gældende, at retten, ud fra de oplysninger der nu er fremhævet og det tilvejebragte under nærværende sag, kan lægge til grund, at anmodningen om ledningsomlægninger blev fremsat af Høje Taastrup Kommune overfor ^{Virksomhed 1}.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at denne anmodning er fremsat på et tidspunkt, hvor der intet juridisk grundlag var for at Arealudviklingsselskabet kunne fremsætte en sådan anmodning, og at retten således kan udelukke at anmodningen om omlægning kom fra Arealudviklingsselskabet.

Et juridisk grundlag for at Arealudviklingsselskabet kunne agere overfor ledningsejerne blev først tilvejebragt ved arealets overdragelse til Arealudviklingsselskabet, hvilken overdragelse først var endeligt gennemført den 28. august 2020 jf. bilag 21, og det gøres gældende, at retten kan lægge til grund, at anmodningen om ledningsomlægning blev fremsat før dette tidspunkt, hvilket udelukker, at anmodningen kan være fremsat af andre end Høje Taastrup Kommune, som var ejer af arealet på det relevante tidspunkt.

Endelig skal det understreges, at Høje Taastrup Kommune først med fuldmagtsaftalen, dateret den 23. august 2018, fik bemyndigelse af Arealudviklingsselskabet til overhovedet at føre drøftelser og indgå aftaler med ledningsejerne,

hvilket yderligere understreger, at Høje Taastrup Kommune i hvert fald indtil dette tidspunkt alene kan have handlet på egne vegne som vejmyndighed i forhold til ledningsejerne.

Dertil kommer, at det ikke på noget tidspunkt før på mødet mellem Virksomhed 1 og Høje Taastrup Kommune den 15. august 2018 var blevet kommunikeret til ledningsejerne, at det var Arealudviklingsselskabet, der fremsatte anmodningen. Dette på trods af gentagne opfordringer til Høje Taastrup Kommune om at redegøre nærmere for betalingsspørgsmålet både ved mødet den 26. juni 2016 og igen i 2017.

Overfor andre ledningsejere har Høje Taastrup Kommune ikke bestridt, at anmodningen om omlægning blev fremsat af kommunen. Høje Taastrup Kommune fremsatte således skriftligt anmodning om ledningsomlægninger på samme projekt overfor VEKS den 18. januar 2018, jf. herved bilag 11.

Opsummerende gøres det således gældende, at anmodningen om ledningsomlægning blev fremsat af Høje Taastrup Kommune, og at der således er en tvist mellem vejmyndigheden og en ledningsejer, der kan prøves af ministeriet efter vejlovens § 133, stk. 2, og at sagen således må hjemvises til fornyet behandling med henblik på afgørelse af denne tvist.

Det gøres forlængelse heraf gældende, at de fremlagte dokumenter i bilag 12 - 18 omkring rådgiverforholdet mellem Høje Taastrup Kommune og Virksomhed 2 tydeligt viser og yderligere underbygger, at Virksomhed 2 havde til opgave at forestå dialogen med ledningsejerne omkring ledningsomlægningerne på vegne af Høje Taastrup Kommune, og at det lå i opdraget mellem Høje Taastrup Kommune og Virksomhed 2, at Virksomhed 2 skulle kommunikere til ledningsejerne, at de skulle omlægge forsyningsledningerne.

Høje Taastrup Kommune var således, som det fremgår f.eks. af bilag 18, helt klar over, at ledningsejerne skulle "pålægges" at planlægge en omlægning og drøftede både form og timing for dette med Virksomhed 2, jf. formuleringen:

"Hvordan vil Virksomhed 2 foreslå at vi skal håndtere processen (mod) ledningsejer. Hvordan og ikke mindst hvornår skal vi pålægge ledningsejerne at planlægge en omlægning (og nyanlæg) af deres ledninger." (min fremhævelse)

Virksomhed 2 agerede på denne baggrund overfor ledningsejerne.

Denne ageren overfor ledningsejerne af Virksomhed 2 på vegne Høje Taastrup Kommune havde til formål at formå ledningsejerne til at omlægge deres ledninger,

og det gøres gældende, at det er udtryk for en forvaltningsretlig afgørelse herom.

Det gøres til støtte herfor videre gældende, at Høje Taastrup Kommune også selv har redegjort for, at det er forløbet med Virksomhed 2 og særligt ledningsprotokollen af december 2017, der danner grundlaget for ledningsomlægningerne, jf. herved Høje Taastrup Kommunes bemærkninger i klagesagen som citeret ovenfor, og refusionsaftalens beskrivelse heraf (bilag 19):

"...at det i forhold til Ledningerne er nødvendigt at gennemføre ledningsarbejder i overensstemmelse med det, som nærmere er beskrevet i ledningsprotokollen version 1.0 af december 2017..."

Det gøres gældende, at formen for den forvaltningsretlige afgørelse ikke er afgørende, herunder er det ikke afgørende, at der ikke er truffet en skriftlig afgørelse om omlægning, når effekten af kommunikationen fra den offentlige myndighed har været egnet til at formå Virksomhed 1 til at agere – her til at iværksætte omlægning af ledningerne, hvilket det også fremgår af bilag 12-18, at Høje Taastrup Kommune var klar over.

Dette understøttes endelig af det forhold, at Virksomhed 1 ikke på noget tidspunkt har modtaget kommunikation vedrørende ledningsomlægningerne fra Arealudviklingsselskabet, ligesom Virksomhed 1 aldrig har deltaget i indkaldte lednings-ejermøder omkring ledningsomlægningerne med Arealudviklingsselskabet som ansvarlige eller sågar som deltager.

2.3 Ad ugyldighed – ingen tvist grundet enighed

Det bestrides, at det forhold, at der tilsyneladende var enighed mellem Virksomhed 1 og Høje Taastrup Kommune om, at kommunen ikke kunne påbyde ledningsomlægningerne udført for Virksomhed 1 s regning, jf. vejlovens § 77, skulle føre til, at der ikke var en tvist om betalingsspørgsmålet og dermed ikke en tvist som ministeriet kunne behandle efter vejlovens § 133, stk. 2.

Kommunen kan som ejer under alle omstændigheder påbyde ledningsomlægninger fra sine arealer, men i fald formålet med arbejderne falder udenfor rammerne af de formål som kommunen som vejmyndigheden kan varetage jf. vejlovens § 77, må omlægningen betales af kommunen som rekvirent af omlægningen, og dét forhold havde kommunen ikke anerkendt, hvorfor der består en tvist om betalingsforpligtelsen jf. vejlovens § 77 og § 133, stk. 2 i det omfang retten måtte være enig med Virksomhed 1 i, at anmodningen om ledningsomlægningen kom fra Høje Taastrup Kommune.

..."

Sagsøgte har i sit påstandsdokument anført:

" ...

5. ANBRINGENDER

5.1 Overordnede anbringender

Til støtte for den principale påstand om frifindelse gør Transportministeriet i første række gældende, at ministeriet ikke er rette sagsøgte vedrørende de af Virksomhed 1's anbringender, der angår den materielle rigtighed af ministeriets afgørelse af 4. september 2019 (bilag 1), herunder spørgsmålet, om der materielt forelå en tvist omfattet af vejlovens § 133, stk. 2, jf. afsnit 5.2.

Transportministeriet gør endvidere gældende, at ministeriet ikke har begået sagsbehandlingsfejl eller lignende i forbindelse med afgørelsen af 4. september 2019, jf. afsnit 5.3.

Såfremt retten måtte finde, at Transportministeriet også er rette sagsøgte for de af Virksomhed 1's anbringender, der retter sig mod den materielle rigtighed af ministeriets afgørelse, gør ministeriet i anden række gældende, at Virksomhed 1 ikke har godtgjort, at der foreligger en tvist mellem Virksomhed 1 og Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed omfattet af vejlovens § 133, stk. 2, jf. afsnit 5.4.

Det bemærkes, at Transportministeriet har nedlagt en subsidær påstand om afvisning for det tilfælde, at retten måtte finde, at frifindelse ikke er den korrekte reaktion i et tilfælde som det foreliggende, hvor der er anlagt sag mod et tvist-løsningsorgan.

5.2 Transportministeriet er ikke rette sagsøgte

Transportministeriet gør gældende, at ministeriet ikke er rette sagsøgte vedrørende de af Virksomhed 1's anbringender, der angår den materielle rigtighed af ministeriets afgørelse.

I sager, der indbringes for Transportministeriet i medfør af vejlovens § 133, stk. 2, herunder om betaling for omlægning af ledninger i vejareal, jf. lovens § 77, stk. 1, har ministeriet karakter af et forvaltningsretligt tvistløsningsorgan med partsproces.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser truffet af tvistløsningsorganer anlægges som et søgsmål mellem parterne til tvisten og ikke som et søgsmål mod tvistløsningsorganet, medmindre det gøres gældende, at tvistløsningsorganets afgørelse er ugyldig bl.a. som følge af sagsbehandlingsfejl eller lignende. Der henvises til Jørgen Mathiasen: Rette sagsøgte på forvaltningens side, U.2004B.171 og

Karsten Revsbech: Retssager vedrørende afgørelser fra tvistnævn (tvistløsningsnævn), i Børge Dahl m.fl. (red.): Festschrift til Jens Peter Christensen, 2016, s. 469 ff.

Højesterets dom af 15. august 2023 (trykt i U 2023.4840 H) bekræfter den faste retspraksis, hvorefter et tvistløsningsorgan som klart udgangspunkt ikke er rette sagsøgte i et søgsmål til prøvelse af afgørelser truffet af tvistløsningsorganet. Et sådant søgsmål må i stedet anlægges mod modparten i tvisten. Det gælder således også, hvis en part ønsker at anfægte Transportministeriets afgørelser efter vejlovens § 133, stk. 2.

Det bemærkes, at der ikke i nærværende sag ses at være uenighed om afgrænsningen af Transportministeriets beføjelser efter vejloven. Under klagesagen for ministeriet var der enighed mellem parterne om, at vejlovens § 77 ikke fandt anvendelse, jf. bl.a. gengivelsen af parternes synspunkter i Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019 (bilag 1, s. 2-3) og kommunens udtalelse til Vejdirektoratet af 6. november 2018 (bilag 2, s. 21-22). Uenigheden i klagesagen angik derimod, om der materielt forelå en tvist omfattet af vejlovens § 133, stk. 2, som Transportministeriet kunne tage stilling til, hvilket er det samme spørgsmål, som ^{Virksomhed 1} ønsker rettens stillingtagen til under denne sag mod Transportministeriet.

Transportministeriet gør på den baggrund gældende, at sagen ikke rejser så væsentlige spørgsmål om ministeriets kompetence eller om afgrænsningen af ministeriets beføjelser efter vejloven, at der kan ske en fravigelse af det klare udgangspunkt om, at sagen kun kan anlægges mod den private modpart, dvs. i dette tilfælde Høje-Taastrup Kommune og eventuelt arealudviklingsselskabet Arealudviklingsselskab 1 .

Spørgsmålet om, hvorvidt der reelt foreligger en tvist mellem ^{Virksomhed 1} og Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed, og om kommunen – som anført af ^{Virksomhed 1} – har anmodet eller pålagt ^{Virksomhed 1} at omlægge sine ledninger som følge af byudviklingsprojektet i medfør af vejlovens § 77, kan således ikke prøves i en sag mod ministeriet. Dette spørgsmål må i stedet afklares i en sag mellem ^{Virksomhed 1}, Høje-Taastrup Kommune og arealudviklingsselskabet Arealudviklingsselskab 1 .

Et sådant søgsmål er da også anlagt af ^{Virksomhed 1} mod Høje-Taastrup Kommune og Arealudviklingsselskab 1 . Den omstændighed, at ^{Virksomhed 1's} søgsmål mod Høje-Taastrup Kommune er blevet afvist ved Retten i Glostrups dom af 11. januar 2022 (bilag 3) som stadfæstet ved Østre Landsrets kendelse af 15. august 2022 (bilag C), kan ikke føre til, at Transportministeriet er rette sagsøgte for de af ^{Virksomhed 1's} anbringender, der angår den materielle rigtighed af ministeriets afgørelse.

Efter det oplyste verserer retssagen mellem Virksomhed 1 og Arealudviklingsselskab 1 om, hvem der skal afholde omkostningerne til Virksomhed 1's ledningsomlægninger nødvendiggjort af byudviklingsprojektet, fortsat ved Østre Landsret, jf. afsnit 3.2.

I en sag som den foreliggende er det et anliggende mellem Virksomhed 1, kommunen og arealudviklingsselskabet, hvad der nærmere er blevet sagt på de afholdte møder mellem parterne, hvor Transportministeriet alene kan tage stilling til det foreliggende skriftlige materiale. Det synes da også betænkeligt, hvis retten i en sag anlagt af Virksomhed 1 mod Transportministeriet skal tage stilling til, hvordan Høje-Taastrup Kommune og Arealudviklingsselskab 1 har ageret over for Virksomhed 1, uden at kommunen og/eller arealudviklingsselskabet er inddraget som parter i retssagen.

Det forhold, at afgørelsen ikke indeholder en realitetsafgørelse af en tvist mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab, indebærer ikke, at ministeriet er rette sagsøgte vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en tvist mellem Virksomhed 1 og Høje-Taastrup Kommune eller mellem Virksomhed 1 og Arealudviklingsselskab 1. Dette er et spørgsmål mellem parterne til tvisten og må afklares mellem disse.

5.3 Transportministeriet har ikke begået sagsbehandlingsfejl

Transportministeriet gør videre gældende, at ministeriet ikke i forbindelse med afgørelsen af 4. september 2019 begik sagsbehandlingsfejl eller lignende.

Særligt for så vidt angår ministeriets forpligtelse til at oplyse sagen bemærkes, at Vejdirektoratet, der forberedte sagen til ministeriets afgørelse, foretog aktive skridt til at oplyse sagen og bl.a. anmodede parterne om at fremlægge yderligere oplysninger, jf. bilag A og bilag 2, s. 31. I den forbindelse bemærkes, at Virksomhed 1's advokat ved e-mail af 31. januar 2019 til Vejdirektoratet anførte, at han ville holde sine supplerende bemærkninger til et minimum, *"da sagen synes veloplyst på nuværende tidspunkt"* (bilag 2, s. 36).

Transportministeriet lagde i afgørelsen af 4. september 2019 (bilag 1, s. 8) med rette til grund, at der ikke forelå en skriftlig afgørelse fra Høje-Taastrup Kommune i sagen. Virksomhed 1 bestrider så vidt ses ikke dette.

Transportministeriet fandt endvidere med rette, at ministeriet ikke på baggrund af sagens oplysninger kunne konkludere, hvad der nærmere er blevet sagt på de afholdte møder mellem Virksomhed 1 og Høje-Taastrup Kommune, og om Virksomhed 1 med rette kan hævde, at der er truffet en mundtlig afgørelse.

Det bemærkes, at ministeriet ikke i sager efter vejlovens § 133, stk. 2, har mulighed for at afhøre vidner, og at ministeriet træffer afgørelse på skriftlig grund-

lag, der navnlig tilvejebringes af parterne til den indklagede tvist. En afklaring af de nævnte spørgsmål vil forudsætte omfattende bevisførelse, der ikke kan ske inden for rammerne af ministeriets sagsbehandling som forvaltningsretligt tvistløsningsorgan.

Spørgsmålene må i stedet afklares ved domstolene i et søgsmål mellem parterne til den påståede tvist, jf. også ovenfor afsnit 5.2.

5.4 Der er ingen tvist mellem en vejmyndighed og et forsyningsselskab

Såfremt retten måtte finde, at Transportministeriet også er rette sagsøgte for de af Virksomhed 1's anbringender, der retter sig mod den materielle rigtighed af ministeriets afgørelse, gøres det gældende, at Virksomhed 1 ikke har godtgjort, at der foreligger en tvist mellem Virksomhed 1 og Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed omfattet af vejlovens § 133, stk. 2.

Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019 (bilag 1) er således lovlig og gyldig. Afgørelsen er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og den er ikke behæftet med mangler, som medfører, at afgørelsen er ugyldig. Der er ikke under denne retssag fremkommet væsentlige nye oplysninger af betydning for sagen, og der er ikke grundlag for at tilsidesætte ministeriets afgørelse.

Transportministeriet forstår Virksomhed 1's anbringender sådan, at Virksomhed 1 i det væsentligste gør gældende, at Høje-Taastrup Kommune må anses for at have anmodet/pålagt/påbudt Virksomhed 1 at foretage ledningsomlægninger som følge af byudviklingsprojektet Arealudviklingsselskab 1, og at denne anmodning er fremkommet på et tidspunkt, hvor kun kommunen, og ikke Arealudviklingsselskab 1, kunne fremsætte anmodningen.

Transportministeriet bestrider, at retten efter de oplysninger, som Virksomhed 1 har fremlagt, kan lægge til grund, at anmodningen om ledningsomlægninger blev fremsat af Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed over for Virksomhed 1.

Virksomhed 1 har ikke godtgjort, at Høje-Taastrup Kommune har truffet en afgørelse efter vejloven, hvorved Virksomhed 1 blev påbudt at omlægge ledningerne, eller en afgørelse om, at Virksomhed 1 skulle betale for den omhandlede ledningsomlægning, som Virksomhed 1 frivilligt indvilgede i at gennemføre, jf. bilag 9, bilag 2, s. 1 og bilag E, s. 2.

Til Virksomhed 1's anbringende om, at der senest ved fremsendelsen af ledningsprotokollen i december 2017 er truffet en afgørelse om påbud om ledningsomlægningerne, bemærkes, at det fremgår af Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019 (bilag 1), at der ikke af sagens materiale fremgik nogen skriftlig afgørelse, hvorfor ministeriet lagde til grund, at en sådan ikke forelå. Virksomhed 1 bestrider så vidt ses ikke dette.

Det fremgår videre af ministeriets afgørelse, at ministeriet ikke fandt at kunne konkludere på baggrund af sagens oplysninger, om ^{Virksomhed 1} med rette kunne hævde, at der var truffet en mundtlig afgørelse, men at dette i sidste ende ville være op til domstolene at vurdere.

Det kan ikke udledes af bilag 12-19, at kommunen skulle have truffet en afgørelse over for ^{Virksomhed 1}. Ordlyden af ^{Virksomhed 2}'s opgaveformulering i notatet af 8. juni 2017 (bilag 18) kan heller ikke anses for at indeholde en afgørelse over for ^{Virksomhed 1} eller andre ledningsejere. Det er heller ikke tilstrækkeligt, at *"effekten af kommunikationen fra den offentlige myndighed har været egnet til at formå ^{Virksomhed 1} til at agere – her til at iværksætte omlægning af ledningerne"*, jf. processkrift 3, s. 7.

Det er Transportministeriets opfattelse, at korrespondancen mellem ^{Virksomhed 1}, Høje-Taastrup Kommune og Arealudviklingsselskab 1 i efteråret og vinteren 2018 (bilag E-G) bekræfter, at kommunen ikke har truffet en afgørelse i sagen over for ^{Virksomhed 1}. Der kan bl.a. henvises til Høje-Taastrup Kommune og Arealudviklingsselskab 1' brev af 29. november 2018 (bilag G), hvor det blev oplyst på s. 3, at anmodningen om at foretage de nødvendige arbejder kom fra arealudviklingsselskabet Arealudviklingsselskab 1.

Høje-Taastrup Kommune har således vedvarende fastholdt, at kommunen ikke som vejmyndighed har anmodet ^{Virksomhed 1} om at foretage ledningsomlægningerne, men at anmodningen kom fra Arealudviklingsselskab 1, og at aftaler om ledningsarbejdernes udførelse og betalingsspørgsmålet skulle indgås med dette selskab, jf. bl.a. Høje-Taastrup Kommunes bemærkninger af 6. november 2018 (bilag 2, s. 21-22).

Det er ikke i sig selv afgørende for, om en tvist er omfattet af vejlovens § 133, stk. 2, hvorvidt Høje-Taastrup Kommune på tidspunktet for anmodningen om ledningsomlægning var ejer af det areal, hvori ledningerne er beliggende, eller om arealet endnu var udlagt som offentlig vej. Som ^{Virksomhed 1} selv oplyser i stævningen, s. 5, blev ^{Virksomhed 1} på mødet den 15. august 2018 oplyst om, at Høje-Taastrup Kommune repræsenterede arealudviklingsselskabet Arealudviklingsselskab 1 i forhandlingerne om betalingen for ledningsomlægningen, ligesom der den 23. august 2018 blev indgået en fuldmagtsaftale (bilag 10), der bemyndigede kommunen til at føre dialog og forhandlinger med ledningsejere inden for byudviklingsprojektet.

Som Høje-Taastrup Kommune redegjorde for under klagesagen for Transportministeriet, foregik drøftelserne med ledningsejerne oprindeligt mellem Høje-Taastrup Kommune ved kommunens tekniske rådgiver ^{Virksomhed 2} af hensyn til fremdriften i byudviklingsprojektet, idet planlægning, tilrettelæggelse og udførelse af ledningsarbejder erfaringsmæssigt er en tidskrævende proces, jf. Høje-Taastrup Kommunes udtalelse til Vejdirektoratet af 6. november 2018 (bilag 2, s.

21). Kommunen redegjorde ligeledes for, at Blekinge Boulevard først kunne nedlægges, når det nye vejforløb var etableret og taget i drift af hensyn til at sikre trafikafviklingen i området og til ledningsejernes interesse i ikke at skulle vente med at flytte ledningerne, indtil det nye vejforløb var etableret, jf. kommunens supplerende udtalelse af 2. januar 2019 (bilag 2, s. 33-34). Hertil kommer, at det fremgår af referater fra forsyningsmøderne den 10. oktober 2017 (bilag 6, s. 1) og 6. juni 2018 (bilag 8, s. 2), at Høje-Taastrup Kommune ville være repræsentant for Arealudviklingsselskab 1, indtil selskabet blev oprettet, og at byudviklingen blev varetaget af Arealudviklingsselskab 1.

Selv hvis retten skulle komme frem til, at der blev fremsat en anmodning om ledningsomlægninger over for Virksomhed 1 af Høje-Taastrup Kommune (i form af en forvaltningsafgørelse eller på anden vis), ville en sådan anmodning efter Transportministeriets opfattelse ikke i sig selv indebære, at der forelå en tvist mellem et forsyningsselskab og en vejmyndighed omfattet af vejlovens § 133, stk. 2.

Som anført i ministeriets afgørelse af 4. september 2019 (bilag 1, s. 9) har kommunen haft forskellige roller i denne sag, herunder som vejmyndighed, som investor i og repræsentant for Arealudviklingsselskab 1 samt som sælger af det areal, hvor byudviklingen skulle gennemføres. Selv hvis kommunen måtte antages at have anmodet Virksomhed 1 om at foretage ledningsomlægninger, kan der ikke sluttes herfra, at anmodningen blev fremsat inden for rammerne af kommunens beføjelser efter vejloven. Hvordan kommunen agerer i andre (bl.a. privatretlige) sammenhænge, falder uden for ministeriets afgørelseskompetence efter vejlovens § 133, stk. 2, og må således, som også anført i afgørelsen af 4. september 2019, afklares ved domstolene.

Det er dermed ikke i sig selv afgørende for, om Transportministeriet kan behandle en tvist efter vejlovens § 133, stk. 2, om det rent formelt var Høje-Taastrup Kommune, der fremsatte anmodningen om ledningsomlægning. Det afgørende er derimod, om der materielt set er tale om en tvist omfattet af vejloven, herunder vejlovens gæsteprincip i lovens § 77.

Under klagesagen for Transportministeriet var parterne netop enige om, at det lovbestemte gæsteprincip i vejlovens § 77, stk. 1, ikke fandt anvendelse, idet omlægningen af Virksomhed 1's ledninger ikke var foranlediget af arbejder, der iværksættes af vejmyndigheden inden for rammerne af de formål, som vejmyndigheden kan varetage. Arbejderne var i stedet netop foranlediget af byudviklingsprojektet Arealudviklingsselskab 1. Der henvises til parternes indlæg for Transportministeriet, jf. bl.a. bilag 2, s. 5, 21, 30 f. og 33. Også af denne grund foreligger der ikke en tvist omfattet af vejlovens § 133, stk. 2.

Det er ikke korrekt, når Virksomhed 1 anfører, at konsekvensen af, at ledningsomlægningen ikke var omfattet af vejlovens § 77, var, at omlægningen måtte betales af

kommunen som rekvirent af omlægningen. I et sådant tilfælde må det vurderes, om det ulovbestemte gæsteprincip finder anvendelse, hvilket efter det for Transportministeriet oplyste netop er genstanden for ^{Virksomhed 1's} verserende søgsmål mod Arealudviklingsselskab 1, jf. afsnit 3.2. Konsekvensen af, at tvisten ikke omfattes af vejlovens § 77, er derimod, at § 133, stk. 2, ikke finder anvendelse, og at tvisten ikke kan behandles af Transportministeriet.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen hver især nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Sagen angår prøvelse af Transport- og Boligministeriets afgørelse, hvorved ministeriet afviste at tage stilling til en sag indbragt af ^{Virksomhed 1} mellem ^{Virksomhed 1} og Høje-Taastrup Kommune under henvisning til, at ministeriet ikke fandt at have hjemmel i vejlovens § 133 til at tage stilling til tvisten. Sagsøgeren har påstået afgørelsen ophævet og sagen hjemvist til fornyet behandling.

Retten finder, at Transportministeriet i forhold til et sådant søgsmål er rette sagsøgte.

Efter vejlovens § 133, stk. 2, kan tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab om ledninger i og over vejareal, jf. §§ 73, 77 og 78, afgøres af transportministeren. I § 133, stk. 4, er fastsat en tidsfrist for at indbringe en tvist efter blandt andet stk. 2 på 4 uger fra den dag, vejmyndighedens afgørelse er meddelt.

Det er i vejlovens § 77, stk. 1, bestemt, at arbejder på ledninger i eller over offentlige veje og stier, herunder om nødvendigt flytning af ledninger, i forbindelse med arbejder, der iværksættes af vejmyndigheden inden for rammerne af de formål, som vejmyndigheden kan varetage, betales af ledningsejeren

Sagen har baggrund i, at ^{Virksomhed 1} er blevet anmodet om at flytte ledninger placeret i vej, der skulle nedlægges som led i et stort byudviklingsprojekt i Høje-Taastrup kommune. Tvisten mellem ^{Virksomhed 1} og kommunen angår, hvem der skal betale for omlægningen af ledningerne.

Kommunen har bestridt at have fremsat nogen anmodning om flytning af ledningerne som vejmyndighed. Der foreligger ubestridt ikke nogen skriftlig afgørelse fra vejmyndigheden. ^{Virksomhed 1} har gjort gældende, at kommunens ageren også via ^{Virksomhed 2} som kommunens tekniske rådgiver må betragtes som en afgørelse om at påbyde ledningsomlægninger efter vejloven.

Efter bevisførelsen findes det ikke* godtgjort, at kommunen og dennes rådgiver har ageret på en måde, der kan anses som en afgørelse truffet af vejmyndigheden om påbud om ledningsomlægninger efter vejloven. Retten har herved lagt vægt på projektets karakter, de afgivne vidneforklaringer, og at der heller ikke er skriftligt materiale i sagen, der i nogen væsentlig grad peger i retning heraf. Efter H forklaring lægges det til grund, at han modtog referatet af mødet den 11. oktober 2017 og ikke gjorde indsigelse over for det anførte om, at kommunen indtil oprettelsen af arealudviklingsselskabet ville være repræsentant for dette selskab. Kun i partnerskabsaftalens pkt. 6.7 ses det omtalt som en af flere muligheder, at kommunen ville kunne foretage sig noget i sin egen skab af vejmyndighed. Advokat Søren Christian Christensen tilbød i mail af 28. september 2018 ^{Virksomhed 1} at igangsætte projekteringen som ønsket med forbehold for senere at få afgjort, hvem der skulle betale omkostningerne.

Herefter frifindes Transportministeriet.

Med hensyn til sagens omkostninger forholdes som nedenfor bestemt. Beløbet er fastsat som et efter sagens karakter, omfang, forløb og udfald passende beløb til delvis dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Det bemærkes i den forbindelse, at Transportministeriet har tabt spørgsmålene om søgsmålsfrist, og om Transportministeriet var rette sagsøgte. ^{Virksomhed 1} har fået tillagt kæremålsomkostninger i landsretten i spørgsmålet om søgsmålsfristen. Hovedforhandlingen strakte sig over 1½ retsdag.

THI KENDES FOR RET:

Transportministeriet frifindes.

Virksomhed 1 skal inden 14 dage betale 50.000 kr. til Transportministeriet i sagsomkostninger.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

*

*) "ikke" indsat ved berigtigelse i medfør af retsplejelovens § 221, stk. 1.

Den 20. december 2023

Koch Clausen

ØSTRE LANDSRET DOM

afsagt den 25. november 2025

Sag BS-62688/2023

(6. afdeling)

Virksomhed 1 A/S

(advokat Søren Christian Christensen)

mod

Transportministeriet

(advokat Kim Christian Højmark ved advokatfuldmægtig Thomas Haugsted,
prøve)

Københavns Byret har den 7. december 2023 afsagt dom i 1. instans (sag BS-2190/2022).

Landsdommerne Peter Thønnings, Alex Puggaard og Jesper Palmann (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, Virksomhed 1 A/S, har nedlagt påstand om, at Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019, j.nr. 2018-5107, ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling.

Indstævnte, Transportministeriet, har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

Af Virksomhed 2 notat af 8. juni 2017 til Høje-Taastrup Kommune vedrørende "Ledningsomlægninger" til projektet "Høje Taastrup C" fremgår det bl.a., at

Virksomhed 2 om processen i forhold til ledningsejerne angiver, at der til ledningsejerne forud for igangsættelse af deres planlægningsarbejder skal leveres oplysning

om bl.a., hvilke ledninger, der skal omlægges, og anvises et fremtidigt trace for omlægningen. Virksomhed 2 anbefaler endvidere, at der udarbejdes en ledningsprotokol, som tydeligt angiver placeringen og ejerskab af de ledninger, som skal omlægges. Det er anført, at ledningsprotokollen er "et oplæg til dialog med ledningsejerne". Det fremgår desuden om processen for bygherre og ledningsejere, at ledningsprotokollen sendes til og bekræftes af ledningsejerne, og at der senere i processen skal udarbejdes en anlægstidsplan for ledningsomlægningerne, som viser tidsrummene, hvori ledningsejerne skal omlægge ledninger eller frembringe nye forsyninger.

Af Virksomhed 2 "ATR – Skema" til Høje-Taastrup Kommune vedrørende projektet "Høje Taastrup C, byudvikling" for perioden 1. august-31. december 2017 fremgår det bl.a., at formålet med Virksomhed 2 "aktivitet" er at undersøge og beskrive det nødvendige grundlag for involvering af ledningsejerne i projektområdet, således at de kan igangsætte deres planlægning og evt. forberedende anlægsarbejder. Det er anført, at Virksomhed 2 leverance til kommunen som opdragsgiver er at levere en ledningsprotokol, som tydeligt angiver placeringen og ejerskabet af de eksisterende ledninger i projektområdet, som skal omlægges, og at det af ledningsprotokollen skal fremgå i et skema bl.a., de eksisterende ledningsanlæg samt forslag til fremtidige omlagte ledningsanlæg, herunder hvor ledningen skal flyttes hen. Ledningsprotokollen skal desuden indeholde tegningsmateriale. Herudover skal Virksomhed 2 bl.a. forestå løbende drøftelse med ledningsejere vedrørende placering af ledninger, herunder 1 fællesmøde samt 1-2 møder pr. ledningsejer.

Det fremgår af Virksomhed 2 referat af møde i projekt "Høje Taastrup C" afholdt den 11. oktober 2017 med "Teleejere" – med deltagelse af repræsentanter for Virksomhed 2, Virksomhed 1 A/S (herefter "Virksomhed 1") og Virksomhed 3 – bl.a.:

"1. Kort præsentation af projektet og deltagere

...

Høje Taastrup Kommune (vil blive benævnt HTK) har 4 betingede købsaftaler liggende klar og ønsker derfor at genoptage aktiviteterne i området. Der er tale om grundene A9, A11, A14 og A16. HTK er den ene af 3 parter som vil være kommende bygherre for udviklingsselskabet på projektet. To øvrige partner er Virksomhed 4 og Ejendomsselskabet Virksomhed 5. Selskab er under oprettelse og forventes oprettet november 2017. HTK vil være repræsentant for dette indtil selskab er oprettet.

2. Teknisk løsning for omlægninger

Virksomhed 1 har meget store anlæg i området bestående af både fibernet og kobbernet. Alle kabler i byggefelter kan omlægges til Ny Blekinge Boulevard med forsyningsstikledninger ind ad de mindre lokalveje som etableres i området. Dog skal der tildeles særlig opmærksomhed omkring den nye rådhusgrund da der er etableret større fordelingsskabe på området for Rådhuset som også skal relokeres. Virksomhed 6 vil blive bedt om at angive en ny lokation

på ca. 3x4 meter for areal til fordelingsskabe. Disse skabe skal placeres ovenjords. **AKTION** Virksomhed 2 /

Virksomhed 1 har en større nedgangsbrønd/underjordisk bygværk liggende i arealet hvor Ny Blekinge Boulevard / Hveen Boulevard skal ligge. Denne kan ikke flyttes.

Virksomhed 1 meddelte at de havde 10-20 kobberledninger i Blekinge Boulevard alene, og ca. 20 ned over Rådhusgrunden. Flere af disse indeholder over 1000 part.

3. Tidsplan

Som udgangspunkt ønsker HTK byggefelter fritlagt for ledninger inden august 2018.

Virksomhed 1 oplyste at dette ikke er en mulighed. Omlægning alene vil tage minimum 8 måneder. Herudover kommer projektering, kundevarsling, udbud etc. Projektering vil også tage adskillige måneder. Herudover oplyste Virksomhed 1 at de ikke har ressourcer til at påbegynde et projekt i denne størrelsesorden med det samme.

Virksomhed 3 kan som sådan godt have omlagt inden – men det vil være en fordel at omlægge alle teleledninger i samme omgang. Derfor må Virksomhed 1 anses som være den toneangivne teleledningsejer for området.

Virksomhed 1 ønsker at vide hvornår de nye veje påtænkes anlagt – **AKTION**

Virksomhed 2 . Det påtænkes at udførsel sker ved samgravning for flere ledningsejere samtidig.

4. Evt.

Betalingsspørgsmålet skal afklares med HTK (A).

A er d.d. blevet rykket for dette.

Virksomhed 1 skønner at omlægninger vil koste mellem 6-10 mio. kr.

...”

Af Virksomhed 2 ”Ledningsprotokol HTC Ledningsomlægninger, ver. 1.0” dateret ”Dec. 2017” fremgår det af et skema over ledninger bl.a., at en række af Virksomhed 1 ledninger er angivet som værende i ”konflikt”, hvilket nærmere er begrundet i at ledningerne ”løber igennem byggefelt”, og at dette teknisk skal løses ved, at de pågældende ledninger skal ”omlægges i eller til fælles ledningstracé”. Tidspunkt for etablering er i tilknytning hertil angivet til ”2018”.

Ved brev af 18. januar 2018 fra Høje-Taastrup Kommune, ved B , til VEKS (Vestegnens Kraftvarmeselskab), ved Titel direktør C , fremgår det bl.a. som svar på ”spørgsmål om Høje Taastrup C projektet”, at projektet rummer betydelige muligheder for afsætning af fjernvarme, at projektet forudsætter omlægning af ledninger i området, bl.a. af hensyn til omlægning af veje, anlæg af park og byggemodning af byggefelter, at VEKS er orienteret af Virksomhed 2 om de konkrete planer, og at VEKS anmodes om at igangsætte de nødvendige arbejder med henblik på omlægning af ledninger for VEKS.

Det fremgår af Høje-Taastrup Kommunes udtalelse af 2. januar 2019 til Vejdirektoratet i forbindelse med direktoratets forberedelse af Transportministeriets sag vedrørende den af Virksomhed 1 indbragte sag om uenighed med Høje-Taastrup Kommune bl.a.:

”Høje-Taastrup Kommunes supplerende udtalelse til Vejdirektoratet i klagesag j. nr. 18/14068

...

Høje-Taastrup Kommune har ikke tilkendegivet, at kommunen ikke har hjemmel til at påbyde gennemførelsen af ledningsarbejder med henvisning til vejlovens § 77. Høje-Taastrup Kommune har alene tilkendegivet, at kommunen ikke har bedt Virksomhed 1 og de andre ledningsejere om at flytte sig med henvisning til vejlovens § 77, da der er tale om et byudviklingsprojekt, og derfor mener kommunen ikke, at der er en betalingstvist mellem Høje-Taastrup Kommune og Virksomhed 1, der kan behandles indenfor vejlovens område.

...

De af Virksomhed 1 ledninger, der er berørt af byudviklingsprojektets gennemførelse, ligger i dag som gæster i Blekinge Boulevard. Dele af Blekinge Boulevard skal nedlægges som led i byudviklingsprojektets gennemførelse, og derfor kan ledningerne ikke blive liggende.

Byudviklingsprojektet gennemføres af Arealudviklingsselskabet – et selskab der er stiftet med udgangen af februar 2018 på grundlag af en partnerskabsaftale om bl.a. Høje-Taastrup Kommunes indskydelse af dele af Blekinge Boulevard i selskabet¹. Arealudviklingsselskabet har solgt de første 4 byggefelter, hvor bl.a. Virksomhed 1 ledninger ligger i dag, og hvor de således skal flyttes væk fra som følge af byudviklingsprojektets gennemførelse og selskabets ændrede anvendelse af de berørte arealer.

Anmodningen om at foretage ledningsflytninger er fremsat af Høje-Taastrup Kommune på et tidspunkt, hvor Arealudviklingsselskabet ikke var stiftet endnu, og det er der ikke noget mærkeligt eller odiøst i, da det blev gjort for at sikre, at arbejdet med foretagelsen af nødvendige ledningsarbejder som følge af byudviklingsprojektets gennemførelse kunne planlægges, tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med byudviklingsprojektets samlede tidsplan. Omlægning af forsyningsledninger kan ikke ske fra den ene dag til den anden, og det ville ikke have været forsvarligt at vente med at bede ledningsejerne om at flytte sig, indtil Arealudviklingsselskabet var oprettet, da Virksomhed 1 og de øvrige ledningsejerne således ikke ville have haft de samme muligheder for at gennemføre de nødvendige arbejder indenfor tidsplanen.

...”

Det er oplyst, at udviklingsselskabet blev stiftet den 5. april 2018, at udviklingsselskabet tidligst fik adkomst til de omhandlede arealer den 27. august 2019, og at udviklingsselskabet fik tinglyst endeligt skøde på arealerne den 28. august 2020.

Forklaringer

D og B har afgivet supplerende forklaring.

D har forklaret, at der mangler et "ikke" i byrettens gengivelse af hendes forklaring, idet hun ikke kan beskrive det præcise snit i opgavefordelingen nærmere, men den tekniske udførelse lå i hvert fald ikke i byrådscenteret.

Hun var involveret i udarbejdelsen af partnerskabsaftalen sammen med Advokatfirmaet Selskab 7. Udover apportindskuddet har kommunen også indskudt kapital i udviklingsselskabet. De arealer, som kommunen indskød i udviklingsselskabet, var i det væsentlige vejarealer. Hun tror, at vejarealerne først skulle nedlægges, før de kunne indskydes i udviklingsselskabet. Hun var ikke involveret i processen med at få nedlagt vejarealerne.

Hun kan ikke huske, om overtagelsen af arealerne fandt sted den 1. juli 2020, men hun går ud fra, at den dato, der fremgår af skødet, er den rigtige dato. Partnerskabsaftalen blev indgået før det tidspunkt. Det er korrekt, at det fremgår af partnerskabsaftalen, at vejarealerne først skulle indskydes i udviklingsselskabet, når vejarealerne var nedlagt.

Kommunen modtog fuldmagten af 23. august 2018 fra bl.a. udviklingsselskabet, også selvom apportindskuddet først fandt sted senere. Kommunen fik fuldmagt til at handle på vegne af ejerne i relation til samtlige arealer.

I forbindelse med udarbejdelsen af partnerskabsaftalen var der opmærksomhed på omkostningerne ved ledningsomlægningerne. Man lagde ikke så meget vægt på formuleringen "...Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed...", men det kunne ikke udelukkes, at kommunen som vejmyndighed kunne forhandle om ledningsomlægning. Det var i udviklingsselskabets interesse, da udviklingsselskabet skulle bygge på de omhandlede arealer, og udviklingsselskabet ville derfor være nødt til at bede ledningsejerne om at flytte deres ledninger.

Hun er enig i, at det var en af flere muligheder, at kommunen agerede som vejmyndighed, men kommunen foretog sig ikke noget som vejmyndighed.

Hvis VEKS havde opfattet kommunens brev som en afgørelse fra vejmyndigheden, kunne VEKS have indbragt sagen for Transportministeriet, hvilket VEKS ikke har gjort. VEKS har i stedet anlagt retssag mod udviklingsselskabet og kommunen, der er berammet til hovedforhandling i 2026. Hun erindrer ikke, om VEKS under retssagen har gjort gældende, at kommunen har truffet afgørelse over for VEKS.

Fuldmagten var absolut nødvendig for at kunne agere over for Virksomhed 1, da kommunen ikke havde absolut flertal i udviklingsselskabets bestyrelse. De to andre

parter kunne være interesseret i at indgå forlig eller betale, og derfor kunne kommunen ikke agere uden fuldmagten.

Kommunen har faktureret udviklingsselskabet for de rådgiverudgifter, som kommunen havde i tilknytning til stiftelsen af udviklingsselskabet og fra den periode, hvor kommunen repræsenterede udviklingsselskabet.

B har forklaret, at han var involveret i forhandlingerne om rammerne for partnerskabsaftalen, men han var ikke involveret i forhandlingerne om de nærmere vilkår. Det er korrekt forstået, at det er hans opfattelse, at det var udviklingsselskabet, der forestod forhandlingerne med ledningsejerne. Det gjorde kommunen på vegne af udviklingsselskabet. Fuldmagten af 23. august 2018 er formuleret sådan, at det var kommunen der fik fuldmagt til at agere på vegne af udviklingsselskabet.

Om brevet af 18. juni 2018 til VEKS har vidnet forklaret, at VEKS var et selskab i politisk turbulens, og direktøren var bekymret for at det kom til at fremstå sådan, at kommunen fik en fordel. Direktøren var positivt indstillet over for projektet, men direktøren havde behov for noget på skrift fra kommunen, inden de ville gå i gang.

Brevet er ikke en afgørelse i vejlovens forstand, for så skulle den indeholde bl.a. klagevejledning. Det var en afgørelse om, at kommunen gerne ville have ledningsomlægningen gennemført. Kommunen kunne ikke kræve ledningsomlægning, men kommunen tilkendegav, at kommunen gerne ville have ledningsomlægningen gennemført. Det var et afdækningsnotat eller -brev, også kaldet et "CMA-notat". Han tror ikke, at kommunen ville sende tilsvarende breve til andre ledningsejere, hvilket kommunen heller ikke har gjort.

Foreholdt, at Virksomhed 2 havde den opfattelse, at Virksomhed 2 repræsenterede kommunen, har vidnet forklaret, at det også er korrekt, fordi Virksomhed 2 også var hyret af kommunen, men kommunen afholdt også omkostninger til Virksomhed 2 for arbejder udført på vegne af udviklingsselskabet. Han tror ikke, at de har forklaret Virksomhed 2, hvem Virksomhed 2 repræsenterede i de forskellige situationer. Virksomhed 2 rådgivning var af teknisk karakter.

E blev direktør i udviklingsselskabet efter sommerferien 2018. E kunne derfor ikke have deltaget på mødet den 6. juni 2018 og repræsenteret udviklingsselskabet.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Transportministeriet har for landsretten frafaldet anbringendet om rette sagsøgte.

Landsrettens begrundelse og resultat

Denne sag har sin baggrund i, at Virksomhed 1 er blevet anmodet om at flytte ledninger placeret i vej, der skulle nedlægges som led i et større byudviklingsprojekt i Høje-Taastrup Kommune. Virksomhed 1 indbragte sagen for Transportministeriet, da der var uenighed mellem Virksomhed 1 og Høje-Taastrup Kommune om betalings-spørgsmålet i forbindelse med den fremsatte anmodning om ledningsomlægning.

Sagen angår prøvelse af Transport- og Boligministeriets (nu: Transportministeriets) afgørelse, hvorved ministeriet afviste at tage stilling til sagen mellem Virksomhed 1 og Høje-Taastrup Kommune under henvisning til, at ministeriet ikke havde hjemmel i vejlovens § 133 til at tage stilling til tvisten. Som Transportministeriets afgørelse er formuleret, lægger landsretten til grund, at ministeriet har fundet, at anmodningen om ledningsomlægning er fremsat af udviklingsselskabet og ikke af Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed i medfør af vejlovens § 77.

Efter vejlovens § 133, stk. 2, afgøres tvister mellem en kommunal vejmyndighed og et forsyningsselskab om ledninger i og over vejareal, jf. §§ 73, 77 og 78, af transportministeren. Det er desuden i vejlovens § 77, stk. 1, bestemt, at arbejder på ledninger i eller over offentlige veje og stier, herunder om nødvendigt flytning af ledninger, i forbindelse med arbejder, der iværksættes af vejmyndigheden inden for rammerne af de formål, som vejmyndigheden kan varetage, betales af ledningsejeren.

Virksomhed 1 har påstået ministeriets afgørelse ophævet og sagen hjemvist til fornyet behandling, og Virksomhed 1 har til støtte herfor gjort gældende, at Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed har fremsat anmodningen om ledningsomlægning i forbindelse med omlægningen af Blekinge Boulevard. Bevisbyrden herfor påhviler i udgangspunktet Virksomhed 1.

Efter bevisførelsen lægger landsretten til grund som ubestridt, at anmodningen om ledningsomlægning blev fremsat af Høje-Taastrup Kommune, og det må endvidere lægges til grund, at anmodningen om ledningsomlægning blev fremsat senest ved udsendelse af ledningsprotokollen i december 2017.

Landsretten har herved særlig lagt vægt på indholdet af Virksomhed 2 interne notat af 8. juni 2017 om processen med ledningsomlægning, Virksomhed 2 og Høje-Taastrup Kommunes ATR for perioden 1. august-31. december 2017, referatet af ledningsejermøde den 11. oktober 2017 samt indholdet af den udsendte ledningsprotokol i december 2017. Endvidere lægger landsretten vægt på, at Høje-

Taastrup Kommune i brev af 2. januar 2019 oplyste til ministeriet, at *"Anmodningen om at foretage ledningsflytninger er fremsat af Høje-Taastrup Kommune på et tidspunkt, hvor Arealudviklingsselskabet ikke var stiftet endnu..."*. Endelig har landsretten lagt vægt på Høje-Taastrup Kommunes brev af 18. januar 2018 til VEKS, der understøtter, at der på daværende tidspunkt var fremsat anmodning om ledningsomlægning over for ledningsejerne.

Udviklingsselskabet blev stiftet den 5. april 2018, og udviklingsselskabet fik tidligst adkomst til de omhandlede arealer den 27. august 2018. Da anmodningen om ledningsomlægning således blev fremsat på et tidspunkt, hvor udviklingsselskabet ikke var stiftet, endsige havde fået adkomst til arealerne, finder landsretten, at det må have formodningen for sig, at anmodningen blev fremsat af Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed i medfør af vejlovens § 77. Spørgsmålet er herefter, om det må anses for godtgjort, at Høje-Taastrup Kommune – som lagt til grund af Transportministeriet – fremsatte anmodningen om ledningsomlægning på vegne af udviklingsselskabet.

Forklaringerne fra teknisk direktør B og chefjurist D må forstås sådan, at Høje-Taastrup Kommune fremsatte anmodningen om ledningsomlægning på vegne af udviklingsselskabet, men at der alene var tale om en opfordring til ledningsejerne om at omlægge ledningerne, da udviklingsselskabet endnu ikke var stiftet eller havde fået adkomst til de omhandlede arealer. Efter forklaringerne ville ledningsejerne blive bedt om at flytte sig efter det almindelige gæsteprincip, så snart arealerne var indskudt i udviklingsselskabet, hvilket først kunne ske efter etablering af den nye vejforbindelse og nedlæggelse af den oprindelige vejforbindelse på de omhandlede arealer. Det var således smartere og billigere for ledningsejerne at flytte ledningerne før anlæg af den nye vej, og fremgangsmåden ville desuden sikre en hurtigere igangsættelse af byudviklingsprojektet.

Virksomhed 1 har bestridt, at anmodningen om ledningsomlægning blev kommunikeret som forklaret om af vidnerne B og D, og den øvrige bevisførelse understøtter heller ikke, at anmodningen om ledningsomlægning alene blev fremsat som en opfordring på vegne af et ikke-stiftet privatretligt selskab.

Tværtimod har vidnet A, der var energi- og miljøplanlægger i Høje-Taastrup Kommune, forklaret, at han ikke på noget tidspunkt i forløbet har repræsenteret udviklingsselskabet, og at han ikke er bekendt med, at udviklingsselskabet skulle have fremsat anmodning om ledningsomlægning. Endvidere har vidnerne F og G fra Virksomhed 2, der repræsenterede kommunen overfor ledningsejerne, forklaret, at de ikke informerede ledningsejerne om et udviklingsselskab, og at det var kommunen – og ikke udviklingsselskabet – der ville have ledningerne omlagt. Hertil kommer, at

D har forklaret, at hun ikke var involveret i kommunikationen med ledningsejerne og derfor ikke er bekendt med, om det blev kommunikeret til ledningsejerne. Endelig er B forklaring herom forbundet med usikkerhed.

Herefter, og da sagens skriftlige materiale heller ikke understøtter, at anmodningen om ledningsomlægning blev fremsat som en opfordring på vegne af et ikke-stiftet selskab, finder landsretten, at anmodningen om ledningsomlægning må anses for fremsat af Høje-Taastrup Kommune som vejmyndighed i forbindelse med omlægningen af Blekinge Boulevard, jf. vejlovens § 77.

Det kan ikke føre til en ændret vurdering, at det af referatet af ledningsejermødet den 11. oktober 2017 fremgår, at Høje Taastrup Kommune var den ene af tre parter som ville være kommende bygherre for udviklingsselskabet på projektet, og at kommunen ville være repræsentant for dette, indtil selskabet var oprettet. Landsretten lægger herved vægt på, at Høje-Taastrup Kommune ligeledes optrådte som myndighed, herunder som vejmyndighed, som ejer af det omhandlede vejareal og som investor i udviklingsselskabet, og at det som nævnt ovenfor ikke blev gjort klart, at anmodningen om ledningsomlægning alene blev fremsat som en opfordring på vegne af udviklingsselskabet.

Landsretten tager derfor Virksomhed 1 A/S' påstand til følge, således at Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019, j.nr. 2018-5107, ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling hos Transportministeriet.

Efter sagens udfald skal Transportministeriet i sagsomkostninger for begge retter betale 104.000 kr. til Virksomhed 1 A/S. Heraf er 100.000 kr. til dækning af udgifter til advokatbistand for begge retter ekskl. moms, og 4.000 kr. er til dækning af retsafgift for begge retter. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens karakter, omfang og forløb.

THI KENDES FOR RET:

Transportministeriets afgørelse af 4. september 2019, j.nr. 2018-5107, ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling.

I sagsomkostninger for begge retter skal Transportministeriet inden 14 dage betale 104.000 kr. til Virksomhed 1 A/S. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.